

Šiame numery

GAIVESNĖS FRAZELOGIJOS BELAUKIANT.
NEGALIM BŪTI ABEJINGI DABARTIES MENO SLINKČIAI — POKALBIS SU VIKTORU VIZGIRDA.
PROF. JUOZAS ERETAS LEGENDOJE IR TIKROVEJE.
HEINRICH BOELL "JUOKAUTOJAS".
PRANO VISVYDO EILERASČIAI.
DAR APIE NERIMĄ IR BAŽNYČIA.
JURGIO JANKAUS LAISKINĖ APYBRAIZA
"VIENA DIENA SU KAZIU ALMENU".
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
SPYGLIAI IR DYGLIAI

GAIVESNĖS FRAZELOGIJOS BELAUKIANT

Lietuva ir pasaulis. Lietuva ir ar kiekvienas pritaris minčiai, kad išeivija. Praeit. Dabartis. Laisvė. tas pasakymas skamba su ta pa Vergovė. Okupacija. Genocidas. kad ir eksplotacija. Tauta ir liaudis. Valstybė. Nepriklausomybė. Ka-pitalizmas. Komunizmas. Menas ir laisvė. Teisingumas. Vienybė.

Visi tie žodžiai sudaro didžiąją mūsų politinio ir kai kada humanitarinio mintijimo dalį. Tai savotiškos ašys, apie kurias sukasi dažnas pokalbis. Užtenka paminėti vieną iš tų sąvokų, ir tuoj pat kelios galvos pakrūsta kalbėtojo pusėn. Lietaukia ko nors naujo. Protavimo mechanizmas bematant įjungia su Lietuva susijusių asociacijų bei faktų juostą. Samonės ekrane blykstelė nuolat girdimi, tačiau be jokių pastangų sakomi, išsireiškimai, kategoriškos premisos, nusistovėję silogizmai. Pavyzdžiui: "Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą; bolševikai engia lietuvius, persekioja religiją; Maskva rusina kraštą; naikina lietuvybę; Lietuva yra patekusi vergovėn". Šiose frazėse yra daug teisybės, bet tuo pačiu daug retorinio blankumo, kadangi jos šiandien pasakomos be didesnio užsilaikymo. Joms stinga gyvybinės energijos, tam tikro romantinio patoso, kuris galėtų jaudinti ne tik mus pačius, bet ir patraukti kitų dėmesį.

Lietuvos problemų frazeologija, reikia pasakyti, nėra įvairi, nei pakankamai tiksl. Patriotiški lietuviai, šia tema kalbėdami, dažniausiai lieja savo sentimentus ir pasako maždaug vienodai sukiptus dalykus. Nuo mūsų atgimimo laikų dešimties metų amžiuje iki šio laiko Lietuvos laisvės idėja pagimdė tūkstančius sąvokų, asociacijų ir eilę kurtinių logiškų formulų, pagal kurias sprendžiame ir dabarties uždavinius ir deklaratyviai reiškiamo šventą, nepalaužiamą nuomonę.

Juk niekas neabejoja metaforišką pasakymu "Lietuva kenčia po okupacinio režimo batų", bet

Negalime būti abejingi dabarties meno slinkčiai

Pokalbis su Viktoru Vizgirda

Nauji metai Čiurlionio galerijoje prasideda gerai. Taip galėtume tarti, parafrazuodami vienos knygos panašų pavadinimą ir laukdami Viktoro Vizgirdos tapybos parodos, kuri Chicagoje, Jaunimo centre, atidaroma sausio mėn. 12 d. (penktadienį) 7 val. 30 min. vak. Pamatyti galerijoje dešimtis darbų vieno iš ryškiausių mūsų tapytojų yra neeilinis įvykis čionykštėje lietuvių dailės raidoje. Ta proga norisi čia pasikalbėti su pačiu dailininku įvairiais, meną liečiančiais klausimais ir pokalbio mintimis pasidalinti su skaitytojais.

— Jūsų tapybos parodos Čiurlionio galerijoje jau beveik išvakarėse smalsūs čikagiečiai ir kaimyninių kolonijų jos lankytojai iš anksto norėtų sužinoti, kokio žanro drobų ir kiek žadate atvežti Chicago? Ar parodoje dominuos sodrusis Jūsų peizažas, ar portretas? Ar tai bus kuria nors prasme apžvalginė Jūsų kūrybos paroda, ar tik pati naujausia pastarųjų metų tapyba?

— Praėjus kiek daugiau metų, gal būtų ir laikas surengti priešmintinę parodą, arba, kaip Jūs čia sakote, apžvalginę. Bet darbai yra išmėtyti po artimas ir tolimes vietas, todėl yra sunkumų sutelkti įvairių laikotarpių būdingiausių. Bet šioje mano parodoje, tarpe 42 darbų, bus vienas kitas ir iš ankstesniųjų laikotarpių palyginimui.

Keliolika portretų, atrinktų pagal galimybę, nepajavirins mano parodos tematikos, nes, tapydamas žmogų, aš jį žiūriu lygiai kaip ir krūmą ar išsikeriojusį kelmą. Ne vienas iš nutapytų gyvūnų būtų galėčiau pavadinti ir nature morte.

— Dr. Vytautas Nasvytis š. m. "Aidų" 8-tam numeryje, rašydamas apie Jūsų kūrybą, laiko slinktyje ją suskirsto į tris etapus, pastarajam priskirdamas kone visus Jūsų pragyventus metus čia Amerikoje. Jūsų meno gerbėjams būtų įdomu sužinoti, kurios buvo priežastys, sakysime, kad ir šiandieniniame etape suiformuoti? Ar jį lemė bendroji pasaulinio meno šiandieninė

lagingus išsireikšimus per visą savo egzistavimo laikotarpį. Veiksmas žodžiai "mes didžiuojamės... mes kovojame... mes žengiamo apsiginklavę" tarška kiekviena proga, net iš gabijų rašytojų lūpų. Reikia tik stebėtis, kaip nuo tos tuščios puikybės nesprogsa partinių mentorų makaulės.

Toks jau bolševikų metodas — nuolat kelti vėją, kad piliečiams nekiltų savitos idėjos. Mums gi sekti goebelsinui frazių kartojimo būdu neder: nuo viso to juk bėgome į Vakarus. Laisvame krašte žmonių gerovė siekiama ne šūkių garbinimu, bet naujų idėjų ie-

Viktoras Vizgirda

Nuotrauka K. Daugėlos

slinktis, ar Jūsų paties vidaus pasaulis? Ir kur tada ieškoti jo išraiškos šaknų?

— Žmogaus metai slenka gyvenimo vagoje su patyrimais ar užuomara. Nerimstančiam visad rūpi nauji bandymai. Viskas sukasi palikimo ir naujovių aplojose. Menininkas negali būti abejingas dabarties meno slinkčiai ir jo likimui.

Nenoras išsivadėti savo individualybės betgi mane sulaiko nuo blaškymosi ar staigių posūkių. Tenka tad ieškoti sintezės tarp

kojimo kelių. Lengva mums sa-vaip galvojančią oponentą įsodinti į kreivus rėmus su užrašu "naivus ir idejiškai pakrikęs iš-eivis". Tačiau sunku nuoširdžiai, logiškai įsigilinti į susidariusią situaciją. O dar sunkiau, atstūmus trafaretinius samprotavimus į šalį, siekti naujų gairių.

Jei ten, sovietijoje, nauja, radikali mintis partijos pasitinkama ne pasipiktinimu, tai čia, laisvėje, gaivesnių sąvokų pasirodymas visuomet sukelia didesnį dėmesį ir tuo suteikia daugiau galimybių mūsų kultūrai ir laisvei palaikyti.

Pr. V.

igimtų polinkii ir dabarties naujovių, kad nebūtų prarastas praeities gyvenimas.

Kada man nesiseka drobėje, aš sudedu įrankius ir klausausi muzikos. Šių skirtingų menų kūryboje yra giminingų veiksmų, kurie padeda spręsti problemas.

Beethoveno ar Brucknerio gar-sų sąlyčiai ir kontrastai žadina ir skirtingas nuotaikas. Lygiai ir drobėje, skirtingi spalvų ir tonų deriniai sukelia skirtingus vaizdus. Čia ir prasideda abstraktizmas. Dabarties "izmai" įrodo, kad galima atrasti naują, beaiktiną, tarytum realios tikrovės įtikinantį pasaulį.

Kur ir kiek atitolę nuo tikrovės mano darbai — paliekama spręsti žiūrovui.

— Ne vienas Jūsų kartos ir net vyresniųjų (pvz. Adomas Galdikas) mūsų dailininkų neatsispyrė šio laiko abstraktizmo ir kitų avangardiškiausių srovų bangai, atiduodami dienos duoklę ir abstraktui ir kt. Jūs iš ank-čiau savo pasirinktojo kelio į šalį taip toli nešokote. [domu, kodėl? Ir aplamai būtų labai įdomi Jūsų nuomonė apie šiandieninę pasaulinio meno arba pasaulinių ir avangardinių šios dienos sro-

vių situaciją ir išliekamąją jų vertę. Ar šio pokario dešimtmečių abstraktizmo, pop art, op art, minimalaus meno ir kitų kitokių srovių tvana Jūs laikytumėte meno pažangos ir kuria nors prasme laimėjimo žingsniu, ar regeso ir nuosmūgio amžiumi?

— Dabartyje besiaučiančios meno srovės, keisčiausios ar absurdžiausios, atliepia dabarties žmogaus pojūčius. Tuo požiūriu jos turi ir savo vertę. Iš visko galima pasimokyti, kas neatsiranda be priežasties. Dabarties meno negalima vadinti nuosmūkiu. Yra tik vertybių skalė, kurią atseikės istorija. Visos meno epochos turi ir išliekamą vertybių ir darbų, kurie eina užmarštin.

Avangardinių izmų maišatyje aš ieškau medžiagos, kuri atitinka mano temperamentą. Mėgstu ir diletantų meną, nes iš jo galima pasimokyti, kaip nereikia dirbti. Bet su visom naujovėm reikia susigyventi savo viduje. Tik taip sudorotą medžiagą galima jau naudoti kaip savos individualybės padarą.

— Kokią reikšmę ir kokią rolę, Jūsų manymu, menas vaidins

žmonijos atominėje ateityje ir kokius vaizduojatės jo ateities veido bruožus? Ar juose dar įmanomi atskirų tautų ar atskirų regionų būdingi bruožai?

— Be abejo, ateities žmogaus mąstysena bus kitokia, negu mūsų. Jo ir gyvenimo poreikiai bus kitokie. Neišvengiamai tai atspindės ir ateities menininkų kūryboje.

Kol egzistuos pasaulyje tautos su skirtingu gyvenimo būdu, po-jūčiais, papročiais, tol egzistuos ir atskirų tautų kūryba.

Materialinės vertybės, mašinų gaminamos, bus paprasta gyvenimo kasdienybė, ir joks, kad ir atsilikęs impresionistas, nenorės piešti elektrinės šluotos. Kartu tai bus smūgis ir Pop Art kūrėjams Amerikoje, kurie dabar surenka (tik iš neišmanančių) nemaža pinigų už padidintus agurkus ar tuščias konservų dėžutes.

Atominės civilizacijos žmogui bus reikalingas ir jo gyvenimo būdas ir aplinka atitinkamas. Be abejo, ateitis priklausys abstraktiniam menui su jo visomis atmainomis ir naujais posūkiais.

— Turėjote progos tiesiogiai pažinti ir šių dienų Lietuvos dailininkų kūrybą. Ko ir kiek joje yra tos specifikos, kurią galima būtų pavadinti lietuviškosios dailės originaliu bruožu? Ir kokios būtų išvados, lyginant tėvynėje ir išeivijoje kuriančių dailininkų darbo pobūdį ir rezultatus?

— Lietuvoje menininkai yra prisirišę prie savo krašto, gamtovaizdžio ir žmogaus. Liaudies meno neišsami turtai ir visas praeities kultūrinis palikimas leidžia giliai pažinti būdingiausius ir per amžius susiklosčiusius mūsų tautos bruožus. Liaudiškumas dabar yra tarytum kelrodas lietuvių menininkų kūrybai tėvynėje. Sodus primityviškumas dominuoja daugelio tapytojų kūriniuose ar grafikos raiziniuose liaudies dainų, pasakų ir padavimų motyvais. Lygiagrečiai išieskotos abstrakcinio meno formos, jau su lietuviškos dvasios atspalviais, randa atgarsių tapyboje ir kitų dailės sričių darbuose.

Paskatos kūrybai yra sąlygos darbai ir intensyvus meninis gyvenimas: muziejų veikla, gausybė parodų, plačiu mastu vykdomi taikomosios dailės darbai. Meninis knygų apipavidalinimas ir iliustracijos išugdė daug gabių tos srities menininkų.

Išeivijoje tik maža dalis menininkų turi laimės dirbti savo profesijoje be pašalinių darbų.

Be to, neatsižvelgiant į sąlygas, tiek senesniosios kartos, tiek ir jaunesnieji avangardiniai menininkai, jau sveturi išėję mokslo, tinkamai reprezentuojam mūsų dailės lygi JAV ir kituose kontinentuose. Tai liudija žymių kritikų atsiliepimai, gautos premijos rinktinėse parodose, muziejų įvertinimas, įsigyjant darbus, tai-

(Nukelta į 4 psl.)

Prof. Juozas Eretas legendoje ir tikrovėje

"Didijį jo nuotykių" perskaicius

DR. GR. VALANCIUS

DIDYSIS JO NUOTYKIS. Prof. J. Eretas tarnyboje Lietuvai. Parašė: St. Salkauskis, A. Skrupskelienė, A. Šešplaukis, J. Brazaitis, O. Lebonauskaitė, A. Liutima ir St. Yla. Spaudai paruošė J. Brazaitis. Techninis sutvarkymas P. Jurkauskas. Išleido prof. Ereto bičiuliai. Leidinys iliustruotas, 288 psl., kainą \$5.00, gaunamas ir Drauge.

★

Prof. J. Brazaitis ir jo talkininkams (Labanauskaitė, Liutima, Skrupskelienė, Šešplaukis, Yla ir kt.) priklauso didelė katalikų šviesuomenės—visuomenės padėka. Bravo, prof. Ereto bičiuliai! Jūsų talka sėkminga, jos darbo vaisius vertingas. Ne vienam, skaitant Ereto meistriškai parašytas monografijas apie Salkauskį ir Pakštą, atėjo galvon mintis, o kas tokia parašys apie jį patį. Būta ir tokių, kurie ne tik galvojo, bet ir veikė, o Ereto 75-jo gimtadienio proga pereitą rudensį (čia minėti) ir subruzd. Na tai kas, kad knyga išėjo šimtinės puslapių plonesnė ir pora dolerių (5 dol.) pigesnė už pakštinę. Tai ne dėl to, kad Ereto įmintos pėdos į lietuviškosios žemės smiltyną atrodė mažesnės, bet autorių užsimojimas buvo kuklesnis: "parašyti eilę rašinių apie jo tarnybą Lietuvai" (20 p.). Nagi, ir aprašymas tebėra gyvas gyvasias, atseit darbų Lietuvai ir ne Lietuvai dar nebaigęs. Knyga parašyta sklandžiai, intriguojančiai patraukliu, skaitai su dėmesiu, smalsumo pirakintais. Suskaiciu per 20 tipikų ir nematytų iliustracijų, jau istorinių retų grupinių nuotraukų, ankstesnių ir vėlesnių paties Ereto fotografijų. Knygoje atskleistas pilnai, jo tikrovės parodyta ryškiai, jo legendai bandoma nutraukti tariamosios kontroversijos skraistę. Nors autoriai, ypač knygos redaktoriai — moderatorius prof. J. Brazaitis, lyg ir stengėsi pasekti patį aprašomąjį, patyrusį monografijų autorių, bet ne visu šimtu procentų sėkmingai. Ne kanonizuoti, o charakterizuoti yra pagrindinis abiejų Ereto parašytų monografijų bruožas. "Nesirūpinkite Sokratu, o rūpinkitės tiesa", arba, "Zavingiausias grožis žėri iš tiesos", cituodamas Šv. Tomą Akvinietį, pradeda Eretas savo monografiją apie Pakštą. Ar taip daro ir knygos apie Eretą autoriai? Taip ir ne visai taip. O gal, rašant apie gyvą žmogų, mūsosie beveikiančią asmenybę, tendencija padailinti, padožyti yra apskritai neišvengiama?

Zinoma, nėra knygoje atvirų prasiškimų su tiesa. To ir negali būti. Tačiau žmonės, su kuriais Eretas Lietuvos susidūrė, ir aplinka, kurioje veikė, nebūtinai vaizduojama skrupulingu objektyvumu. Pilnas idealizmas ir krikščioniško humanizmo krepšias Eretas Lietuvoje atvyko, pilnas išvyko. Jo nuopelnai šia gausūs, jis didelis per se, ir nėra reikalo jį bedidinti, Krėvę ar Smetonę mažinant.

Piktai, pavojingais buvo kai kam anuomet visi 5 katalikų didieji, ne vien tik Eretas (Krupavičius, Salkauskis, Dovydaitis, Pakštis). Beje, jokių būdų negalima sutikti su prof. J. Brazaičio atsakymu į klausimą: kas turėjo didžiausią įtaką į ano meto katalikų gyvenimą ir veiklą Lietuvoje? Jei tokiu atsakymu yra 5-kių didžiųjų sąrašas (20 p.), kuriame neįrašytas Krupavičius, o įrašytas Kuraitis, tai tarsi yra, man atrodo, istorinei tiesai prieštaraujantis nesupratimas. Kas žino plačiau kuraitį? Ir kas nežino Krupavičiaus! Na tai kas, kad pastarasis per excellence politiškas. Tuo nesirūpinkime, o rūpinkimės tiesa, istorine tiesa. Krupavičiaus vaidmuo ir įtaka 1920—26 metų Lietuvoje buvo milžiniška tikra šio žodžio prasme. Patinka ar nepatinka, o tyloje pra-

ėjimas pro šį reikšmingą faktą, kaip tai daro minimos knygos redaktoriai, yra žalojimas ano praeities laikmečio objektyvaus vaizdo. Ši didelė klaida gimdo daugelį mažesnių. Blogiausia, ji tam tikru požiūriu iškraipo ir aprašomojo asmens atspaudo originalumą. Mano samprata, politiškojo Ereto veido pusė (o kodėl jam tokios neleidžiama turėti?) Salkauskio ir Brazaičio matoma bei aprašoma klaidingai. Argi dėmė jam turėti politinį krikščioniškosios demokratijos idealą, atseit, daugiau ar mažiau aktyviai pritarti krikščionių demokr. partijai? Eretas ne doktrinių ar idėjų kūrėjas — nešėjas, bet akcijos veiklos žmogus, tų idėjų vykdytojas, vadas. Šiuo požiūriu jis labai panašus į Krupavičių. Tas panašumas Ereto nesumažina, o greičiau — padidina. Nuo labai sėkmingo organizacijų pirmininko, nuo dinamisko visuomenės veikėjo — vado (Ereto), iki tiek pat sėkmingo ir populiarus politinės partijos lyderio (Krupavičiaus) atstumas negali būti didelis. Kažin ar teisingai daro knygos redaktoriai, pastatę aprašomąjį arčiau Salkauskio abstraktumo, toliau nuo Krupavičiaus konkretumo, kuriam šis savo dvasinė struktūra ir stilius yra aiškiai artimesnis. Ereto svorio centras krypta ne į mokslininką — profesorį, o į visuomenės vada — oratorių, ne į teoriją, o į praktiką, ne į pačią idėją, o į jos vykdymą, ne į Salkauskį, o į Krupavičių. Taip suprastas Eretas, lengviau atsako ir į klausimą, kodėl jis apskritai Lietuvoje atvyko ir kokia buvo šio esmės dideliai dramatiško žygio — apsisprendimo psichologiniai filosofiniai motyvai. Abstraktus teoretikas pirmiausia filosofuoja ir svarsto (quis, quid, quando, quomodo, quibus auxiliis...), o konkrečios veiklos žmogus veikia spontaniškai (sic!). Jis dažniausiai neklausia, kodėl jis daro tai, ką daro, o tik skubina, kad jo akcija nebūtų pavėluota. Spontaniškumas yra priešingybė dėsniui, kaip prokrastinacija — neryžtumas akcijai ir veikimui. Aktyvusis žino, kad jis turi daryti tai, ką daro, ir nebūtinai žino, kodėl daro tai, ką daro. Neklausime nė Ereto, kodėl jis pasiliko Lietuvoje, nes jis nebūtinai turi turėti atsakymą į šį klausimą, kaip dažnas mūsų ir dažniausiai nežinome, kodėl darome tai, ką darome. Eretas vienus vienintelius metus (1923—1924), būdamas dar jaunu (27 m.) vyrų, buvo Lietuvos Seimo nariu. Atseit bandė reikštis ir politinėje veikloje, kai jau visuomeniškai darbe buvo pasinėręs ("Pavasario" s-gos pirm. 1922-1928 m.). Ir už tai metams jam priekaitai: kodėl tai padarė, tai neleistina klaida sveturgiminių piliečių. Kam priekaitauti ir kodėl stebėtis, kad jis susižavėjo dešimtmetį vyresniu Krupavičium, kurio kaip vado magnetizmu ir anuomet visuotinė charizma, prisipažinkime, tuomet visi žavėjomės. Nutylėti, ar net gėdintis to po daugelio metų, reiškia — rūpintis daugiau Sokratu, mažiau tiesa. Vadinti tai "fatalistais atgarsiais" ir "visuotinis isipolitkavimas egzaltavimas" (plg. 40—41 pp.), ar tik nėra audra vandens šaukštė, per dėtas dramatinizavimas. Nekaltinkime nei save, nei jau labiau Ereto, dėl anuometinio, perdem inertiško, — galvutrukčias isipolitkavimo, o tik apgailestaukime savo nemokšiskumą, nesugebėjimą ir perdau jam žemą tuometinio politikavimo lygį ir kokybę. Pats krikščioniškosios demokratijos idealas anuomet žėrėjo, žiandien tebežėri ir ateities amžius žėrės nelygstamu vertingumu ir skaistumu, tik baltai primityviškai, netgi muzikiškai to idealo tada siekė; priemonės, būdai, stilius nebūvo verti tikslo. Eretas (jis tik vie-

Prof. Juozas Eretas

Nuotrauka Vytauto Maželio

nas) būtų galėjęs atnešti į mūsų politiką tada naują stilių, kultūrą, kūrybinę dinamiką ir kokybę, europinį—vakarietinį kokybę. Būtu padaręs šioj srity tą patį, ką padarė su angeličiais, blaivybe, sportu, jaunimu—pavasarininkais. Deja, vieni jį traukė politikos viduri, kiti lauk iš jos. Pastarieji laimėjo. Bet ar jų tik nebūta trumparegių? Ir kažin ar jie Lietuvai pasitarnavo? Ar jų bona fide pastanga atitiko tikrąjį Ereto pašaukimą, kurį gavo tartum Saulius iš šviesos prie Damasko, ir kuris (Ereto fenomenas) ne taip jau paprastai ir lengvai išaiškinamas. Talentingas kaip profesorius, dar talentingesnis kaip autorius, o jau ir talentus prašokantis kalbėtojas, genialus organizatorius visuomenės vadas. Sunku net įsivaizduoti ir praleisti, kad krikščionių demokratų su aktyviai įsijungusiu — veikiančiu Eretu jų tarpe (pasyvumas jam priešingybė), būtu pralaimėjė bet kada ir bet kokius rinkimus Lietuvoje. Nei "tikrosios demokratijos", nei "gruodžio perversmo" 1926 metais, suprantama, nebūtų buvę. Fantastiškas teigimas? Palaukite, nesukubinkite prietaisus. Ankstesniam ir panašiam teigimui ("jei būtų gyvas Dielininkaitis, katalikų politinis skilimas nebūtų įvykęs"), vislab atsiranda naujų pritarėjų, nors abiem atvejais — šaukštai po pietų. Nėra tokio dėsno, kad tautos — valstybės politinėje viršūnėje turėtų būtinai sėdėti grynakraujai tos tautos žmonės. Prisiminkime Leo Blum ir Mendes France Prancūzijoje, Disraeli Anglijoje, Jogailą ir Jogailaičius Lenkijoje, Džiugavilį Rusijoje. Nei rusai už gedimainčius, nei lenkai už "paskolintą" Ad. Mickevičių dividendų mums niekad nemokėjo. O iš Ereto potencialiai galėjome ir gerokai daugiau išpausti, jo talentais pilniau pasinaudoti ir jį dar labiau išnaudoti polit. srity. Sąrašas sveturgiminių, nusipelnusių jų "antroje tėvyneje" yra gausus. Ir Lietuvoje tokių turėjome nemažai skaičių. Lenkas Roemeris mūsųose buvo rektorium, rusas Karasinas — profesorium, vokiečiai Jungferis, Studerus — profesoriai, o Šilingas ir Stencelis dar labiau iškėlė, prancūzai Schmittlein ir Matot — profesoriai, šveicarai Sennas,

Brenderis — profesoriai, latvis Volteris — prof., skotė Crawford — lektorė ir visa eilė kitų. O tačiau Ereto epizodas yra nepalyginamas, neturįs sau lygių. Kai minėtieji, išskyrus gal tik vieną Šilingą ir dailinai Roemerį, pasiliko savo profesiniuose rėmuose, tai Eretas ėjo ir perėjo daugelį rėmų, juos išsprogindamas. Kur tik jis ėjo, ten ribos — kliūtys pačios šalinosi, iš tako išsivienijo daugelis rėmų, juos išsprogindamas. Kur tik jis ėjo, ten ribos — kliūtys pačios šalinosi, iš tako išsivienijo daugelis rėmų, juos išsprogindamas. Kur tik jis ėjo, ten ribos — kliūtys pačios šalinosi, iš tako išsivienijo daugelis rėmų, juos išsprogindamas.

"Vytis" (1926.VI.30) apie jį ir jo viešnagė Amerikoje tada (1926) taip rašė: "Sunku yra juo atsisąjėti: jis nuodėdus, atviras, demokratiškas, malonus, draugiškas, kartu ir lietuviškas, ir amerikoniškas, ir kosmopolitinis, pritaikęs ir prie jaunimo ir prie senesniųjų, prie rimtumo ir prie linksmumo, prie praeities ir prie intelligenčių, menininkų; amerikoniškai sakant, "a real sport", geras, gabus, interesingas kalbėtojas, — iš tikro, ypatingas tai žmogus" (222 p.). Šį ilgą sakinį galima būtų sutraukti į vieną vienintelį žodį — Charizma. Eretas turėjo nuostabią ir išimtinę charizmą, su kuria jis galėjo pasiekti viską, žygiuoti bet kur ir be jokių kliūčių. Demokratinėje politikoje ypatingai toks nežino pralaimėjimo. Jei jam pačiam jo paties epizodas yra didžiojo nuotykiu, tai Lietuvos krikščioniškosios demokratijos jis tikrai yra didžioji pražiūros proga. Kitoniškumas, apie kurį kalba knygos autoriai, tėra tik mažas aspektas, tik dalinis, tegu sau ir reikšmingas, pagalbininkas jo spinduliuojančiai charizmai, kurios tačia kito, daug reikšmingesnis aspektas, autoriai, deja, neįskelbia. Turu galvoj pragmatiską dalyką, ryškų ir negincijamą faktą, kad Eretas buvo ir tebėra labai gražus vyras. Sakykime tiesiai ir be svyravimų — tai gražuolis pilna žodžio prasme. Ne tik Salomėja Neris jis buvo žavingo princu, bet ir šimtams moterų. O vyrai pavydėjo jam jo garbanų, riteriško grakštumo, ciceroniško iškalbingumo, džentelmeno magnetizmo. Štai keletas pavyzdžių — epizodų, kokia fantastiš-

ka jėga toks kitoniškumo, grožio ir charizmos mišinys veikia. "Tėvai, padėkite savo atžalynui sportuoti, nupirkite jiems sportiškus patukus" — šūktelėjo Eretas gausingai miniai Skuode 1925 metais. "Nupirkim, nupirkim, ką gi darysim nenupirke, tik pasakyk meldžiamasis, kas tai per daiktas tie patukai" (batukai!) — šaukė minia unisonu, pasiryžusi daryti viską, ką tik šis "irresistible" vyras jiems pasakys. Kitąkart vėl, nebeprisimenu vietos ir laiko, prabilo jis į sausakimšą salę, per gražius baltus dantis pagauančią šypsnį paleides, žodžiais: "Kerpiamosios ir kerpiamieji!" Auditorija sustingo, laukiniška nuostaba akis į jį įbedusi, kai kas prunkstelėjo, kvapą prilaikęs, o iš "kamčatkos" skriejo skardi replika: "Kam tas mandagumas, sakyk stačiai — avys ir aviniai! Kitam būtų tai siaubas, katastrofa. Tik ne Eretui! Pats nustebio, nutilo su plačiu šypsniu lūpose ir pabandė minkščiau ištarti, nors vis tiek išėjo arčiau kirpimo kaip gerbio. Nuotykis tik dar tampriau pritraukė publiką į kalbėtojo charizmos tinklą.

Štai ir trečias epizodėlis, kurių visų gyvu ludininku teko būti šias eilutes rašančiam. Eretas užvaldė, burte užburė, tartum hipnozės transe, kelių tūkstančių jaunimo — pavasarininkų masę Šiaulių miesto parke 1924 metų vasarą — jų kongreso metu. Vieną akimirka, kalbėtojų tribūnon išoko iš kažkur ir kažkoks Gasiūnas, su mažą smaila barzdele, ir šūktelėjo dar neatsigavusiam, savin negrįžusiam kongresui: "Siūlau prof. Eretą išrinkti "Pavasario" sąjungos garbės pirmininku neribotam — visam laikui!" Jaunimas subangavo kaip milžiniška banga, užtelėjo valiavimais, plojimais, viskas paskendo ovacijų audroje. Per keliolika sekundžių emocijos ir entuziazmas sutrypė bet kokį šaltą racionalumą, žala neatšaukiamai padaryta. 27 metų jaunuoliui anuomet suteiktas titulas, normaliai tepriklausantis žilo plauko žmogui. Ir tik dėl to vyčių žodžiais, porą metų vėliau ištartais, kad ypatingas tai žmogus. Anuomet jis pats savo charizmos išsilaikė, nepajėgdamas pastoti keletą jo dinamiskam užsimojimui. Štai ir esmė jo išskirtinumo iš kitų, širdis jo fenomeno. Jis nė į vieną iš aukščiau minėtųjų nepanašus.

"Vytis" (1926.VI.30) apie jį ir jo viešnagė Amerikoje tada (1926) taip rašė: "Sunku yra juo atsisąjėti: jis nuodėdus, atviras, demokratiškas, malonus, draugiškas, kartu ir lietuviškas, ir amerikoniškas, ir kosmopolitinis, pritaikęs ir prie jaunimo ir prie senesniųjų, prie rimtumo ir prie linksmumo, prie praeities ir prie intelligenčių, menininkų; amerikoniškai sakant, "a real sport", geras, gabus, interesingas kalbėtojas, — iš tikro, ypatingas tai žmogus" (222 p.). Šį ilgą sakinį galima būtų sutraukti į vieną vienintelį žodį — Charizma. Eretas turėjo nuostabią ir išimtinę charizmą, su kuria jis galėjo pasiekti viską, žygiuoti bet kur ir be jokių kliūčių. Demokratinėje politikoje ypatingai toks nežino pralaimėjimo. Jei jam pačiam jo paties epizodas yra didžiojo nuotykiu, tai Lietuvos krikščioniškosios demokratijos jis tikrai yra didžioji pražiūros proga. Kitoniškumas, apie kurį kalba knygos autoriai, tėra tik mažas aspektas, tik dalinis, tegu sau ir reikšmingas, pagalbininkas jo spinduliuojančiai charizmai, kurios tačia kito, daug reikšmingesnis aspektas, autoriai, deja, neįskelbia. Turu galvoj pragmatiską dalyką, ryškų ir negincijamą faktą, kad Eretas buvo ir tebėra labai gražus vyras. Sakykime tiesiai ir be svyravimų — tai gražuolis pilna žodžio prasme. Ne tik Salomėja Neris jis buvo žavingo princu, bet ir šimtams moterų. O vyrai pavydėjo jam jo garbanų, riteriško grakštumo, ciceroniško iškalbingumo, džentelmeno magnetizmo. Štai keletas pavyzdžių — epizodų, kokia fantastiš-

ka jėga toks kitoniškumo, grožio ir charizmos mišinys veikia. "Tėvai, padėkite savo atžalynui sportuoti, nupirkite jiems sportiškus patukus" — šūktelėjo Eretas gausingai miniai Skuode 1925 metais. "Nupirkim, nupirkim, ką gi darysim nenupirke, tik pasakyk meldžiamasis, kas tai per daiktas tie patukai" (batukai!) — šaukė minia unisonu, pasiryžusi daryti viską, ką tik šis "irresistible" vyras jiems pasakys. Kitąkart vėl, nebeprisimenu vietos ir laiko, prabilo jis į sausakimšą salę, per gražius baltus dantis pagauančią šypsnį paleides, žodžiais: "Kerpiamosios ir kerpiamieji!" Auditorija sustingo, laukiniška nuostaba akis į jį įbedusi, kai kas prunkstelėjo, kvapą prilaikęs, o iš "kamčatkos" skriejo skardi replika: "Kam tas mandagumas, sakyk stačiai — avys ir aviniai! Kitam būtų tai siaubas, katastrofa. Tik ne Eretui! Pats nustebio, nutilo su plačiu šypsniu lūpose ir pabandė minkščiau ištarti, nors vis tiek išėjo arčiau kirpimo kaip gerbio. Nuotykis tik dar tampriau pritraukė publiką į kalbėtojo charizmos tinklą.

REZID. TEL. 239-4643
DR. K. G. BALUŠAS
Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmia liguonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKIJ, AUSIJ, NOSIES IR GERKLES LIGOS
Pritaiko akinius
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadienis 10—1 val. Trečiadienį ligoninė priima susitarus
Ofiso telefonas PR 3-3229
Rez. telefonas WA 5-5076

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-dios ir California
Pirmad., antr., ketvirt., nuo 10 v. vak. Šeštadienį 10—1 val. Trečiadienį ligoninė priima susitarus
Ofiso telefonas PR 3-3229
Rez. telefonas WA 5-5076

Perskaite "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti

kiama konkė, nei "Metropolio" viešbučio kiaurom grindim lakstančios žiurkės Ereto neišgąsino. O neišgąsino dėl to, kad jis humanistas, o ne karjeristas; ieškojo žmonių, o ne namų ar daiktų; Goethe, o ne Beethovenas; ekstrovertas — ne introvertas, visuomenininkas — ne kabinetininkas. Tik organizuotos tautos kelias į progresą — pažangą yra sėkmingas, tik moderniai — pažangiai organizuotas jaunimas yra didžiai veiksmingas faktorius mažoj tautoj, tik organizuotumas įgalina 3 milijonams disciplinuotų izraelitų atsispirti 100-tui milijonų palaidų arabų. Niekas tai geriau nežinojo kaip Eretas, ko labiausiai reikia iš karo griuvusių anuomet pri-

sikiliančiai Lietuvai. Pirmas jo misijos žygis buvo Lietuvos kaimas ir to kaimo jaunimas, į kurį atsisuko visu savo veidu, kuriam atidavė pirmojo eilę savo jėgas ir energiją. Vos tik pusrėčių metų Lietuvos pagyvenęs, atseit vos tik padoriai kojas joje sušilęs, jis imasi vadovauti "Pavasario" sąjungai kaip jos Centro valdybos pirmininkas. Per šešerius pirmininkavimo metus jis šią "jaunos Lietuvos nugaraukio" organizaciją sumodernina, suaktyvina, galima sakyti surevoliucina. Labanauskaitė, jo ilgametė bendradarbė — padėjėja, knygoje duoda įdomų tos Ereto veiklos pūvį. Bene tai ir yra reikšmingiausia jo tarny-

(Nukelta į 4 pusl.)

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2223
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet, antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus

DR. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 10—12 val. antr. ir penkt. 10—4, šeštad. 10—3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220
Namy — rezid. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKS A
V AIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7273
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 50th Street
Val.: pirmad., antr., ketvirt., ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12—2 val. p. p. ir trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiadienį ir šeštadienį nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofiso telefonas RE 7-1166
Rezid. telefonas — 239-2919

DR. NINA KRAUGEL
KRIAUGELIŲNAITE
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepęs skambinti 471-0225. Valandos pagal susitarimą.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 3 val. popiet. iki 7 val. vak. Ketvirtadienį ir šeštadienį nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-7697
Valandos: tik pagal susitarimą. Trečiadienį uždaryta

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antr., d. nuo 1—4 popiet ir ketvirtad. nuo 5—7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GR 6-0617
Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr., ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2—8 v. v. penktad. 10—12 ryto 2—8 val. vak. Šeštadienį 1 iki 4 v. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PR 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 6—8 val. vak., penktad. ir šeštad. 2—4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1—6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850.
Val.: pirm., antr., ketv. 2—5 ir 6—8, penktad. 2—5. Šešt. pagal susitarimą.

PLATINKITE "DRAUGĄ"

Pasinandokite Draugą "Classified" skyrimui.

Dar apie nerimą ir Bažnyčią

PREL. L. TULABA

Pernai mūsų periodinėje spaudoje skaitėme keletą straipsnių apie Bažnyčią, apie jos gyvenimą ir veikimą pasaulyje.

I Bažnyčią šiuose, daugiau — mažiau polemikuose, straipsniuose žiūrime iš skirtingo taško. Kai vienas kalba apie Bažnyčios esmę savyje — esmę, tai kitas, būdamas ištikimas egzistencializmo sekėjais, žvelgia visų pirma į Bažnyčios buvimą žemėje. Vienas taigi kalba apie tai, kas yra Bažnyčia, kitas beveik kalbėti, kokia yra žemėje Bažnyčia.

I. Savo esmė Bažnyčia yra dieviška. Ji yra, kaip gražiai pabrėžia Vatikano II Susirinkimas, Kristaus avidė (Jon 10,1—11); yra Dievo laukas (1 Kor 3,9); yra Kristaus vynmedis (Jon 15,1—5); yra Dievo statyba (1 Kor 3,9), kur kertiniu akmeniu yra Kristus (Mt 21,42. 1 Kor 3,11); yra Dievo buveinė su žmonėmis (Ap 21,3); yra Dievo šventovė, nužengianti iš dangaus ir pasiūsiusi, kaip Kristaus nuotaka (Ap 21,1s); yra Kristaus Kūnas, kurio galva yra pats Kristus, viename turis pirmenybę, ir visą kūną pripildęs savo dieviškos garbės turtais (Ef 1,18—23), leidžiant pasiekti Dievo pilnybę (Ef 3,19). Plg. Lumen Gentium 6. Conc. Decreta, Declarationes S. Oec. Conc. Vaticani II 1966, pp. 98—100.

Jei tokia yra Bažnyčia savo esmė, tai negalima kalbėti apie ją, kaip apie silpną ir nuodėmingą, pilną nerimo ir prasižengimų, negalima į ją žiūrėti ir ją vertinti lyg ji būtų kaip kiekviena kita žmonių bendruomenė. Yra didelė pagunda daugeliui savo silpnų priminti Bažnyčiai. Jei žmogus dažnai siekia kaltinti artimą, kad tuo pridengtų savo kaltę; tai tuo lengviau tikintis yra gundomas kaltinti Bažnyčią, kad tuo pateisintų savo silpnų bei klaidas ir nuramintų savo sąžinę. Ne aš kaltas, jei nesu toks, koks turėčiau būti, kalta Bažnyčia, nes ji netinkamai vadovauja! Ne aš vienas silpnas, silpna ir nuodėminga pati Bažnyčia! Tai dažnai girdimi priekaištai. Juos daro kaip tik tie, kurie negyvena taip, kaip Bažnyčia moko; kurie yra jau negaliojantys ar visai mirę Bažnyčios organizmo nariai.

Kaltinti monofizitizmą, kai teigiama, jog Bažnyčia yra šventa, dieviška savo esmė ir savo pašaukimu, reiškia nesuprasti nei kas yra monofizitizmas, nei kas yra Bažnyčia savo esime, darant skirtumą tarp esimo savyje ir buvimo pasaulyje. Tokio kaltinimo rimtas teologas neturėtų daryti, nes tai jį tikrai žemina, rodant jo paviršutiniškumą ir poleminių silpnumą.

2. Savo buvimu pasaulyje Bažnyčia neišvengiamai turi ir žemišką savo veidą. Ji yra sudėta iš žmonių, kurie, nors ir pašaukti į šventumą, nors ir gaivinami dangiškų malonių, vis dėlto nėra laisvi nuo silpnų, nuo klaidų ir net nuo nusikaltimų. Bažnyčia eina žemės keliu. Ji naudoja žemiškomis priemonėmis. Bažnyčia taigi savo žemiškame buvime atsispindi ne tik dangiška šviesa, bet ir žemiškomis spalvomis.

Nežiūrint, kad Bažnyčia savo buvimu pasaulyje turi ir žemišką savo veidą, vis dėlto žemiškas elementas jos buvime nėra lemiamas, nei pirmavertis, o veikiau tik rūbas, tik medžiaga, kuri turi būti perdirbta: pašvęsta ir sudievinata Kristaus mistinio Kūno organizme.

„Kristus, — teigia Vatikano II Susirinkimas, — įsteigė savo Bažnyčią šventą, tikėjimo, vilties ir meilės bendriją kaip regimą organizmą, ir jis ją palaiko. Žemiškoji Bažnyčia ir dangiškomis garbėmis apdovanotoji Bažnyčia, — pabrėžia toliau Vatikano

II Susirinkimo dekretas, — neturi būti laikomi lyg būtų du skirtingi dalykai, bet sudaro viena sudėtinę realybę, kuri turi savyje žemišką ir dievišką elementą“ (Lumen Gentium, 8:op cit. p. 104). Tas pats Vatikano II Susirinkimo dekretas pabrėžia, jog yra analogija tarp Bažnyčios ir Išlikusio Kristaus. „Kaip primityvi žmogijai prigimtis tarnavo Dievo Sūnui kaip gyvas, su juo sujungtas, išganymo organas, taip socialinė Bažnyčios santvarka tarnauja ją gaivinčiai Kristaus Dvasiai, jo Kūno statymui“ (Lumen Gentium, 8:op cit. p. 104). Taigi žemiškas elementas Bažnyčioje nėra esminis, o veikiau tik medžiaga, kuri yra Kristaus Dvasios gaivinama, ir kuri yra panaudojama Kristaus Kūnui statyti.

Iš viso to seka, kad iš žemiškų reiškinių Bažnyčioje negalima daryti galutinių sprendimų apie pačią Bažnyčią. Jei kur kas iš Bažnyčios žmonių išgyvena nerimą, tai dar negalima kalbėti apie Bažnyčios nerimą. Jei tikinčiųjų tarpe pasitaiko silpnų ir nuodėmingų, tai dar negalima skelbti, jog Bažnyčia esanti nuodėminga ir silpna. Jei išganymo darbe pastebima nesėkmė, tai dar nėra pagrindo dėl to kaltinti Bažnyčią kaip tokią. Juk ir Kristaus apaštalavimas neturėjo bėgimo sėkmės. Dievo darbas bei jo sėkmė nėra ribojamas laiku. Kristus savo panašybėje apie sėją aiškiai nurodė, kad sėkmė priklauso ne nuo sėklos, nei, bent dalinai, nuo sėėjo, o nuo dirvos (Plg Mt. 13,4).

Nei atskiri tikintieji, nei pasikios tikinčiųjų bendruomenės dar nėra Bažnyčia, ir iš jų negalima daryti išvadų bei spręsti apie visą Bažnyčią. Tai tik mažytės didžiojo mistinio Kristaus Kūno dalelės, kurios jokių būdu nelaimia viso organizmo gyvybės bei veikimo. Šios pasikios dalelės gali būti nesveikos ir net mi-

rusios. Kaip gyvas organizmas gyvena ir veikia, stokodamas kai kurių organų, ar turėdamas juos nesveikus, taip ir mistinis Kristaus Kūnas gyvena ir veikia, pasiekdamas savo tikslą, nors jame pasitaiko ir negaliojančių ar net mirusių vienetų. Kristaus vynmedyje yra džūstančių ir nudžiūvusių šakelių, bet vynmedis yra gyvas ir neša vaisių (Plg Jon 15,1s). Negalima spręsti apie vynmedį iš nudžiūvusių šakelių, nes jos nupiaunamos ir išmetamos. Negalima spręsti apie Bažnyčią iš silpnųjų ir nuodėmingųjų, nes šie yra mirę nariai, ir todėl nėra atstovaujantys Bažnyčiai. Tikinčiųjų nuodėmės ir silpnybės negalima laikyti Bažnyčios silpnėmis ar nuodėmėmis.

Atsitinga, kad, kai nūdien teigiama, jog Bažnyčia yra šventa, ir todėl nenuodėminga, bandoma įrodinėti, kad neva tokios Bažnyčios nėra. Mieliau šiandien kalbama apie Bažnyčios žemišką veidą. Virš visko joje norima matyti žmogų, o ne Kristų. Į ją žvelgiama, lyg ji būtų kaip kiekviena kita žemiška žmonių bendruomenė, o ne mistinis Kristus, iš kurio ateina Bažnyčioje visa gyvybė ir visa tvarka. Bet Vatikano II Susirinkimas aiškiai pabrėžia ir patvirtina, ką Bažnyčia nuo pradžių ir visada tikėjo ir mokė, būtent, kad Kristaus įsteigtoji Bažnyčia yra viena, šventa, katalikiška ir apaštališka. Kuria Tikejimo Išpažinime išpažintame viena, šventa, katalikiška ir apaštališka; kurią mūsų Išganymo po prisikėlimo Petriui pavedė ganyti (Jon 21,17); kurią ugdyti ir valdyti jam ir kitiems apaštalams patikėjo“ (Lumen Gentium, 8:op cit. p.104—105).

Tokia taigi yra Bažnyčia. Į tokią tikime. Tokioje mes silpni kurioje Dievas yra visiems tėvas, žmonės — randame išganymą ir šventumą per malonę. Tai Dievo padangtė su žmonėmis, o mes esame jam jo vaikai (Plg Ap. 21,3,7).

Pablo Picasso

Senieji ir naujieji metai

Pranas Visvydas

APIE VIENĄ GENIJŲ

Kiek kartų jis ateidavo, pabūdavo ir vėl išeidavo ir nieko mums nepasakydavo. Kiek kartų jis tylėdavo.

Kiek kartų mes jo laukdavom ir laukdami pasamprotavom, kad jis ateina į pagalbą nelyginant šaunus hidalgas.

Kiek kartų durų neužsklėsdavom, už parankės švelniai įvedavom, ar net per slenkstį nešdavom ir niekad jo negąsdinom.

Kiek kartų ir akis žiūrėdavom ir išmintingai jam kalbėdavom, net šviesią ateičiai žadėdavom, ir jis beveik viskuo tikėdavo.

vininko pagalbininkas, juokiuos iš ryto, juokiuos vakare, juokiuos nakčia ir juokiuos prietemoje. Trumpai, kai bet kur ir bet kada yra reikalingas juokas — aš juokiuos.

Vargu ar reikia pažymėti, kad šitokio pobūdžio užsiėmimas yra varginas, ypač man, man tapus — tai mano specialybė — užkrečiančio juoko meisteriu; šitai taipgi mane padarė būtinu trečios ir ketvirtos rūšies komikams, kurie bijo — ir labai pagrįstai — kad žiūrovai nesupras jų sąmojo prasmės, todėl daugumą vakarų aš praleidžiu naktiniuose klubuose kaip savotiškas klakeris. Mano darbas yra užkrečiamai juoktis silpniausių progamos dalių metu. Man reikia būti labai atidžiam ir laiku pradėti: mano smarkus, nuosirdus juokas neturi prasidėti per anksti, bet, juo labiau, jis neturi pavėluoti, jis turi prasidėti reikiamu laiku ir tinkamoje vietoje: iš anksto sutartą akimirką aš pratrūksiu juokais, visa publika kvatoja kartu su manim, ir taip pokštas esti išgelbėtas.

Tačiau, kiek tai liečia mane, aš velkuos išsekęs į persirengimo kambarį, užsimetu apsiaustą, laimingas, pagaliau laisvas nuo pareigų. Namie, paprastai aš randu telegramas, manęs belaukiančias. „Skubiai reikalingas tamstos juokas. Įreikordavimas antradienį“, ir po kelių valandų aš sėdžiu per-

šildytam greitajam traukiny, apverčdamas savo dalį.

Man beveik nereikia sakyti, kad, kai esu laisvas nuo pareigų ar atostogose, aš esu mažai telinkęs juoktis: melžėja esti patenkinta, kai gali užmirti karvę, mūrininkas — kai ga-

H. Böll, vokiečių rašytojas, 1972 m. Nobelio literatūros premijos laureatas, yra aštrus šių dienų gyvenimo kritikas. Savo novelėse jis iškelia dabartinio gyvenimo pastangų bergždumą. H.B. vaizduoja tikrovę alegoriškai ir tiki, kad žmonių dvasinės galios, bekovodamos prieš katastrofinius įvykius, galiausiai laimės. Savo raomanoose šis pareiškimas katalikas aprašo vokiečių karo pralaimėjimo kartelį, griuvėsius, pažeminimą, bet kartu ir ryžtą bei viltį prisikelti naujam gyvenimui. Visas problemas jis vaizduoja tauriai ir su giliu žmoniškumu ir tikėjimu.

P. G.

Kiek kartų, broliai, sesės, nuo jo gabumų mūsų mintys geso. Kiek kartų jis erdovę užklūdavo ir tarp idėjų visiškai pražūdavo.

ZMOGUS IR LAISVĖ

Žmogus keliavo gražiojo šaly. Laisvė kuliavo užpakaly. Žmogus sustojo tik pailsėt. Laisvė pamudo nuo jo pabėgt.

Žmogus pabūgęs pradėjo šaukt: Laisve, o Laisve, manęs palauk! Pabūk pavėnėj, šalia manęs. Rytoj kelionės tęsim dienas.

Laisvė neklusė. Bėgo tolyn. Žmogus paliko gražiojo šaly. Tarp kiparisiu gyvena jis, tikisi Laisvė pas jį sugrįš.

APIE TUOS, KURIŲ NEBUVO

Iš tų, kurie žinojo, niekas nežinojo. Iš tų, kurie vaidino, niekas nevaidino. Iš tų, kurie atėjo, niekas neatėjo. Visi ramiai sėdėjo kambarį, kur nieko nebebuvo. Sėdėdami jie klausė tų, kurie tylėjo, nes jų nebuvo kambarį, kur jie sėdėjo.

Susilę svarstė tai, ko niekas nežinojo — kertinį klausimą, kurio net nepaklausė. Ir durys liko atviros ir uždarytos atkintai; pro jas galingai skverbėsi atolydžio daina, kurią dainavo choras iš nebylių balsų. Tylėjo altai, bosai, tenorai, sopranai. Kažkoks nebuvelis sušuko: Modiljani! Man liūdna, eik, plačiai praverk duris. Vis tiek, ar jie yra, ar jų nėra, nuo jų vėsos didėjo vakaro kaitra.

1972

GAMYBA

Žaidimas žodžiais ir kontrastais. Dėliojimas fonetinių skanėstų. Pirkliavimas, prekiaavimas, gamyba negailęstingai prie širdies priekabo.

Vis nežinau, ko reikia, ko nereikia. Vis noriu bolševikmetį įveikti. Visiems įrodyti vienybės teoriją, o sau uždėti meilės diademą

ir pasakyti: Lukterkit, ateisau, mudrožės išmintingą žaislą — gal drūtą Donelaičio lazda, kurioj tautos gyvybė brazda.

1972

Juokautojas

HEINRICH BOELL

Kada manęs kas paklausia, ką aš veikiu, aš susierzinu: pamėls-tu ir mikčioju, aš, kuris šiaip esu žinomas kaip pusiausvyras vyras. Aš pavydžiu žmonėms, galintiems pasisakyti: aš esu mūrininkas. Aš pavydžiu kirpėjams, buhalteriams ir rašytojams jų prisipažinimų paprastumo, nes visos tos profesijos pačios už save kalba ir hereikalauja ilgų aiškinimų, tuo tarpu kai aš esu vėrciamas į tokius klausimus atsakyti: aš esu juokautojas.

Toks prisipažinimas reikalauja kito, nes aš turiu teisį at-sakyti į kitą klausimą: „Ar tams-ta iš to gali pragyventi?“ — „Taip!“. Iš tikrųjų, aš iš savo juoko turiu pragyvenimą, ir netgi gerą, nes mano juokas, prekybiškai kalbant, turi didelę paklausą. Aš esu geras, patyręs juokautojas. Niekas taip gerai nesi-juokia kaip aš, nieks nesugeba taip gerai valdyti manojo meno plonybių. Ilga laiką, norėdamas išvengti varginančių aiškinimų, aš save vadinau aktorium, bet mano talentai pamėgdžiojimo ir iškalbos srityse buvo tokie skur-

dūs, kad aš jaučiau šį apibūdi-nimą esant toli nuo tiesos: aš myliu tiesą, ir teisybę, kad aš esu juokautojas. Aš nesu nei klounas, nei komikas. Aš nelinksminu žmonių, aš vaizduoju linksmu-mą: aš juokiuos kaip Romos im-peratorius, ar kaip jautrus moki-nys; aš jaučiuos kaip namie sep-profesijos pačios už save kalba ir hereikalauja ilgų aiškinimų, tuo tarpu kai aš esu vėrciamas į tokius klausimus atsakyti: aš esu juokautojas.

Aš tapau nepamainomas: aš juokiuos plokštelėse, aš juokiuos juostelėse, o televizijos vadovai su manim pagarbiai skaitosi. Aš juokiuos liūdnei, nuosakiai, isteriškai, aš juokiuos kaip tramvajaus konduk-torius, ar kaip maisto krautu-

ir esu, nes man reikia taip dažnai atverti burną juokui.

Aš einu per gyvenimą su šalta išraiška, laikas nuo laiko leisdamas sau švelnią šyp-seną, ir aš dažnai stebiuos, ar aš esu kada juokėsis. Aš manau, kad ne. Mano broliai ir seserys visad mane pažino kaip rimtą berniuką.

Ir taip, aš juokiuos labai įvairiais būdais, tačiau savo paties juoko aš niekad nesu gir-dėjęs.

Išvertė P. Gaučys

APIE DVI DRAMAS

Apie pasisekimo susilaukusias dramas „Jesus Christ Superstar“ ir „Godspell“ kun. Gilbert Hart-ke, Kataliku universiteto Dramos departamento vadovas, pareiškė, kad jos todėl turi pasisekimo, jog pavaizduoja ryšį tarp žmogaus ir Dievo, koks jis jaučiamas dabar-ties žmonėse.

RASYTOJAI REBEKA WEST 80 METŲ

Beletristė ir laikraštininkė Re-becca West sulaukė 80 metų am-žiaus. Ją pagerbdami, amerikie-čių laikraščiai įsidojo interview.

TRYŠ MILIJONAI KULTŪROS REIKALAMS

Amerikiečių Haggard fundacija, kurios centras yra Dallas, Texas, išdalino 3,000,000 dolerių kultū-ros reikalams. Iš tos sumos Notre Dame universitetas gavo 750,000 dol. atnaujinti psichologijos de-partamento studijų rūmams.

PROF. JUOZAS ERETAS LEGENDOJE IR TIKROVĖJE

(Atkelta iš 2 pusl.)

ba Lietuvai, didžiausias jo įnašas ir duoklė. Čia jis padarė tai ir tiek, ką niekas kitas nebūtų padaręs. Jis pakeičiamas kaip Rėzos ar Goethes tyrinėtojas — autorius, kaip profesorius ir kaip redaktorius ("Suvaž. Darbai"), bet nepakeičiamas kaip organizatorius, pirmininkas ir vadas. Čia jo širdis, čia jo didybė, čia jis prasideda, išsiskleidžia, pasiekia aukštumą. Jis auga su žmonėmis ir tarp žmonių kaip ir Goethe (...Nichts waere ich, ohne dich, Freund Publikum...). Priešingybė Beethoveno genijaus vienšiumui. Kažkoku disonansu skamba knygos titulas "Didysis jo nuotykis", tartum be šio vieno didžiojo nuotykių, aprašomasis būtų turėjęs dar ir daugelį mažesnių. Tartum Eretas būtų koks Karl May romanų pramuštgalvis herojus, keliautojas, nuotykių ieškotojas ir avantiūristas. Jei taip ir būtų pavadinti jo Lietuvos atvykimas, bet jokių būdu ne joje pasilikimas. Jei atvykimas yra jo didysis nuotykis, tai pasilikimas yra jo darbas — misija Lietuvai, jo apsisprendimas ir koks apsisprendimas! Be avantiūristo, o humanisto apsisprendimas. Humanisto, kuris su džiaugsmu ir entuziazmu bendra per kaimo puryną, neįskodamas kabineto su minkšta kėde.

pagrindiniu knygos skyriumi, jos nugarkauliu, yra atspaudas prof. St. Šalkauskio prieš 38 metus (siet) rašyto ir 1934 metų "Zidiny" išspausdinto straipsnio "15 metų kultūrinėje Lietuvos tarnyboje". Jame visapusiškai ir įvairiai vertinamas Eretas 15-ko metų darbas Lietuvai, kai jis pats dar tebebuvo jaunas, 38 metų vyras tada. Šiandien jis yra lygiai "padvigubėjęs" amžium, atseit dukart "38", arba 76 metų. O Šalkauskio straipsnis, knygoje išspausdintas be paaiškinimų ir be komentarų, nors po daugelio metų ir autorius būtų skirtingai, naujos perspektyvos, istorinė šviesos ir aprašomajai pažūrėjęs. Anuomet dar skaudžiai tebepergyventas režimo "barbariškas niekinimas" (229 p.) Ereto, atleidžiant jį iš universiteto. Teol-Filos. fakulteta "reformavus" — redukavus, ir vėliau rektoriaus Čepinskio intervencija grąžinant jaun. personalo range. Nors "reformuotas" ir "barbariškai niekintas" anuomet buvo ir Pakštas ir "nenuoramas" Krupavičius, siūlytas vyskui atsiimti, Marijampolės kalėjime sėdėjo ir Dovydaitis su Leimonu, bet knyga daro Eretą tartum išskirtiniu, vieninteliu kankiniu, režimo auka. Tas raudonas siūlas (persekiojimo) pinas per visą Šalkauskio straipsnį, driekdamasis taipgi per visą šią knygą. Kas prieš 38 metus buvo natūralia aišana — pasiguođimu, tas šiandien jau skamba verkšlenimu vaiko, kuris nieko neužmiršo ir niekam neatleido už jo tikras ar tariamas skriaudas. Kažin ar patinka tai stoiskam riteriui pačiam, kurį Lietuvos rašytojų dr. ja išėivijo išrinko savo garbės nariu. Šis faktas keleriopai atpildo anuometinį režimo įskaudinimą.

Nesirūpinkime, jis pats ("lituanus honoris causa") atskiria valdžios balsą nuo tautos balso, vox Caesaris, nuo vox populi. Knygos įžanginės dalies (tarp dviejų pasaulių, 7—21 p.) ir užsklandos žvilgsnio (Tarp dviejų tėvynių, 213—259 p.) autoriai nenurodyti, taigi greičiausiai paties redaktoriaus J. Brazaičio plunksnos produktai. Abiejų Eretas bandomas suschematinti ir įspauti ir perdėm siaurai dirbtinį schematinį rėmą, į kurį netelpa jo šakota asmenybė. Aprašomasis išėjo tartum su viena medalio puse. Akademikas — mokslininkas perdėm nustelbė visuomenininką. O tai, kaip ankščiau samprotaujama, yra nepilnai ir netiksliai suprasta Ereto asmens interpretacija. Mano samprata, visuomenininkas turi būti jame ne tik prikeltas, bet ir perkeltas iš medalio uo-

degos pusės (tail) į medalio galvos pusę (head). Pagaliau tai interpretacijos dalykas. Formulė: Jūs mano Rytai (Šalkauskis) ir — Jūs mano Vakarai (Eretas). Brazaičio taip mėgiama ir kartojama, darosi tik fraze be turinio, arba su aiškiai kontroversiniu turiniu. Šalkauskio prieš 50 metų iškeltoji filosofinė Rytų—Vakarų dvasios sintezės idėja nedera taikinti ten, kur ji tik dirbtinai, ne organiskai tepritaikoma. Dažnai ir be reikalo aiškinamės, tariamės esą ir patys kažkokia rytų—vakarų dvasios bei kultūros mišraine. O iš tikrųjų, jau nuo 13-jo šimtmečio, nuo Mindaugo lotyniškojo krikšto, aiškiai ir neatsaukiamai priklausome Vakarams. Reikalingas Rytų—Vakarų sąvokų perprasminimas geopolitiškai, istoriškai ir filosofiskai. Ar Rytai yra tai, ką įprastai vadiname orientu, "et oriente lux", ar Vakarai yra tai, ką Arnold Toynbee laiko ir vadina "Vakarų civilizacija", prie kurios priklauso ir Sovietų Sąjunga su jos vakarietiška (marksistinė) socialine doktrina ir kultūrine filosofija. Kas atstovauja Rytams? Buddha, Konfucijus ar Laotse; Zaratustra ar Mohamedas; Džingischanas ar Suleimanas; Bizantija, Konstantinas ar Focijus; ar pagaliau Jonas Žiaurasis su Leninu ir Stalinu? Sakyti, kad Solovjovas su Šalkauskiu yra Rytai, o Bergsonas su Eretu — Vakarai, bėra tik nieko nepaspa-

Prof. Juozas Eretas susitinka su prof. Steponu Kolupaila Chicagoje. Nuotrauka Česlovo Grincevičiaus

toskandija, Eurazija, Rytai, Vakarai, Didrusija—Rytų Slavai aiškiai definavo, surikiavo ir pastatė moksliskai jiems priklausanias vietas. Riba tarp Baltoskandijos ir Eurazijos, tarp V. Europos ir Rytų slavų (Didrusijos), ir tarp Rytų—Vakarų apskritai eina vadinama Varyagų linija, kuri eina tiesiai iš Ladogos — Peipuso — Ilmenio ežerų į Dnieprą ir atsiremia į vakarinį Juodosios jūros pakraštį (plg. Acta Baltica, 1962, 9 pusl.). Į Vakarus nuo šios linijos esančios tautos ir kraštai priklausė Vakaru Europai ne tik geomorfologiškai ir ekologiškai, bet taipgi antropogeografiškai ir kultūristiškai. Faktiškai viena tik Didrusija, ir tik nežymios periferijos bei diasporos gudy ir ukrainiečių tenusikiša į rytus nuo šios linijos. Rusų tautos etnografinės sienos Baltijos jūros neprieina, Petrapilis (Leningradas) patatytas ne rusų, o lyvių—karelių žemėje. Baltoskandijos erdvėje. Neatsitiktinai Leningradas daug labiau panašus į Paryžių negu į Maskvą. Tai tik langas (Petro Didžiojo) ir Vakarus, patatytas už rytinių žemių ribų, atseit — svetimo žemėj. Vargu ką bepasako tariamasis — palyginamasis Dostojevskio ar jo Karamazovų bei Inkvizitoriaus rytiškumas paralelėje su Šekspyro ir jo Makbeto ar Hamleto, ar Goethės ir jo Faustas, bet ir perkeltas iš medalio uo-

Viktoras Vizgirda

Dar mažiau (tik schematiškai) skirtumo tesimato tariamajame Šalkauskio rytiškume ir Ereto vakariškume, o jau mažlietuvių Ašmį pririkiuoti prie Rytų (242p.) visai netinka. Gerai atsimename klaidę diškių vokietininkų demagoginius šūkavimus: Europa baigiasi Bajoroose, ir Azija prasideda Kretingoje, arba kažkur tarp Eitkūnų ir Virbalio. Bet tai jau demagogija, o ne istorija ir ne filosofija. Ar turėtų prasmės ginčas apie tai, ar El Greco buvo graikas ar ispanas, jei esminis ir svarbiausias dalykas yra tai, kad jis buvo El Greco. Lygiai Šalkauskis neįtikinantis "Rytų" rolyje, ar Eretas kaip "Vakarų" re-

ilgus nacionalistinės niveliacijos — neutralizacijos šimtmečius išgyveno Šveicarija. Tie šimtmečiai padarė ją nebeužkrečiamą (imune) vienušiško nacionalizmo bacilomis. Žinotina, kad etnologinė Lietuva ir antropogeografinė Šveicarija yra bendraamžės, kaip ir Vilius Tellis su mūsų Mindaugu yra viename žinyne. Istoriniai Šveicarijos pradžia metai yra 1229 m., o mindauginės — suvienytos Lietuvos — 1236 metai. Pirmoji, ant Europos stogo užlipusi, išsaugojo laisvę, nekludoma išugdė aukštą kultūrą ir civilizaciją, kai antroji — Lietuva buvo nepalyginti mažiau laiminga, neteko laisvės, o nelaisvės atsiliko pažangoje. Apvaizda lėmė, kad nuo to "Europos stogo" nubyrėjo ir mums nuskriaustiems kultūros ir šviesos grūdai, Ereto Lietuvos atneštas, augintas ir prinokintas. Pagarba ir padėka už tai šiam šauniam garbės lietuviui, atvykusiam iš humanistinės riterių žemės, Salomėjos Nėries eilutės ir liaudies dainos žodžiai tegu šitai iškės subtiliau.

O baltieji kalnai, o baltieji kalnai, Nusilenkti aš jums, kaip dievams, atėjau. (tai Šveicarija) Sunku akmenėliui ant kelio gulėti. Sunkiau našlaitėlei ant svieto gyventi. Sunku akmenėliui, kai per jį važiuoja, Sunkiau našlaitėlei, kai ant jos meluoja. (tai Lietuva) Lietuviškos — našlaitės skunda Eretas suprato ir ryžosi tą ašara jai nušluostyti.

Dilema "tarp dviejų tėvynių" iš esmės nėra jokia problema, nesgi ne svarbu, kur gyvenai, o svarbu, kas esi. Ereto atveju ši dilema yra simplikuota, o ne komplikauta, nesgi čia neturime reikalo su vadinamu tautinio apsisprendimo klausimu, didžiai jautriu ir subtiliu. Čia nerasi negatyvių aspektų, kaip ištautėjimas, savos tautos išizdėjimas ar net išdavimas. Atiduodamas Lietuvai savo darbą, talentus ir energiją, jis Šveicarijos ne tik nenuškrandė, o dargi stambiu įnašu prisidėjo prie jos tarptautinio humanizmo misijos. Šveicarijai Šalkauskio ir Pakšto monografijos nereikalingos, kai tuo tarpu mums — didžiulės vertės monumentum pereiniam. Bazelin grįžo jis ne kaip sūnus palaidūnas, o kaip svetur didžiai nusipelnęs ir garbingas to gimtinės miesto pilietis. Grįžo tuo, kuo ir išvyko, tik nepalyginamai turtingesniu išmintim, patyrimu, brandumu, įgytu ne namie; su lietuvi žmone ir penkliais, Lietuvoje gimusiais ir dykvalbiais vaikais. Adomo Mickevičiaus frazė "Litva oicizna moia", kuria jis pradeda poemą "Pan Tadeusz", gražiai skamba lenkui, nes jo kalba parasyta, dar gražiau skamba ji lietuviui, nes plaukia iš Lietuvos mylinčios širdies. Čia verta prisiminti dar vieną lietuvių svarbų aspektą, kuris beveik visad praslsta pro mūsų dėmesį. Yra dviejų rūšių tautos: etnologinės (lenkas, rusas, vokiečiai) ir antropogeografinės (šveicaras, belgas, amerikietis). Kai pirmosios apsisprendimas tautai ar net pasiaukoti kitoms svetur, kitoms tautoms yra sunkus ir dažnai dramatiškai skausmingas, tai antrosios toks apsisprendimas ar auka yra nepalyginti lengvesnis ir neskausmingas. Belgų ar šveicarų nacionalistinis fanatizmas ar sovietizmas yra svetimas, ko nepasakytum apie lenką, vokiečių, o ir dažniau lietuvi, kuriems tai yra neišvengiamas ir "kraują įjėjęs" biologiniai etnologinis palikimas. Kai etnologininkams pakanka tik vieno klausimo kas (esi), antropogeografininkams nepakanka vien kas, o reikia dar ir koks. Kas esi? — belgas; koks belgas (flamandas ar valonas?) esi? Arba atsakymas — esu šveicaras, tavęs dar neišsako, kol nepasakai koks šveicaras (vokiškasis prancūziskasis ar italiskasis)? Šimtmečiai išgarino šveicarui jo vokiškumą ar prancūziškumą, kaip amerikiečiui jo airiškumą ar škotiškumą. Ypatinai

Kultūrininkui Pov. Kesiūnui 80 metų

Chicagoje gyvenęs Povilas Kesiūnas sausio 8 d. sulaukė 80 metų. Tai teisininkas, besireiškiantis rašytoje bei tapyboje. Kilęs nuo Pandelio, Rokiškio apskr. Mokslo šio Vyt. Didž. universiteto humanitariniame ir teisių fakultete bei baigė Jones prekybos mokyklą Chicagoje. Buvo gimnazijos mokytojas, Rokišky, Kaune advokato Kaune, Hanau gimnazijos mokytojas, Chicagoje įsteigęs sąsąskaitybos mokyklą. Prieš I pasaulinį karą ruošdavo vakarus kaimuose. Hanau stovykloje buvo įsteigęs teatrą Atžalyną. Yra parašęs apysakų, dramų, romanų. Redagavo Jaunimą.

MIRĖ BRITŲ RASYTOJAS MACKENZIE

Sulaukęs 89 m. amžiaus mirė britų rašytojas Sir Compton Mackenzie. Tai buvo romanistas ir dramaturgas, daugelio knygų autorius. Apie jį yra informacijų ir Lietuvos enciklopedijoje. Atsižvelgęs į katalikybę, labai brangi-

POKALBIS SU VIKTORU VIZGIRDA

(Atkelta iš 1 psl.)

komosios ir dekoratyvinės dailės užsakymai.

Reikia dar pabrėžti, kad ir toli nuo tėvynės gyvenančių menininkų kūryboje netrūksta originalių tautinių savybių. Bet kartais tai yra ir klūtis reikštis svetimo krašto meniniame gyvenime, taip kaip ir skonio reikalai ne visad sutampa su naujausių izmų ar mados paklausa.

— Kaip vertintumėt aplamai išėivijos kultūrinio kodo visuomenę ir jos domėjimąsi savųjų dailininkų kūryba? Kokios būtų aplamai Jūsų sugestijos čionykščiam mūsų kultūriniam gyvenimui? Kur ir kokiuose faktuose regite jo nuosmukį ir kur kilsiteji- mą aukštyn?

— Lietuvių šviesuomenė gyvai domisi visomis lietuvių menininkų kūrybos apraiškomis, bet nėra tiek gausi, kad bent dalis menininkų galėtų gauti efektyvią paramą profesionaliam kūrybiniam darbui.

Negerovės atsiranda, kada pasimetama kokybėje. Dideli atstumai neleidžia sutelkti kolektyvinės parodos pajėgiausios visos išėivijos menininkus. Parodos praeina gana mėgėjiškame lygyje.

Nuosmukis neišvengiamai suskles- ti, kada menu besidominti visuomenė susižavi bet kokiais patep- lojimais. Mėgėjų kritikos dažnu atveju klaidina ir geros valios tu- rinčius meno gerbėjus. Atsakomy- bė tenka visuomenei, "kritikams" ir spaudai, kurioje randa vietos nenusimanančiųjų rašiniai.

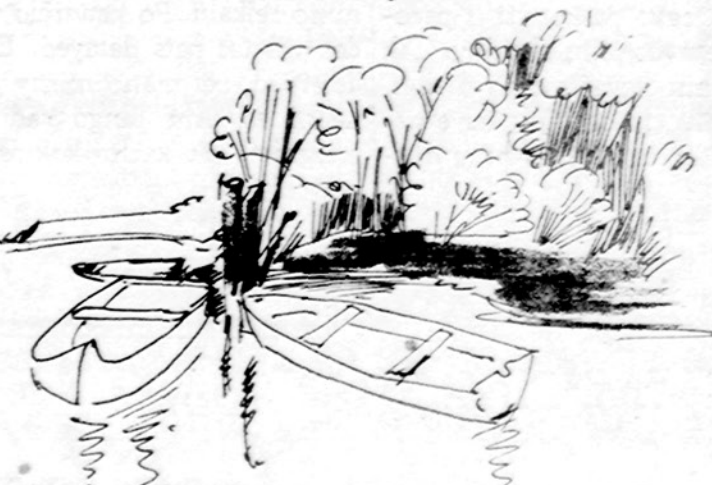
Bendruomenė turėtų imtis iniciatyvos, ir Kultūros fondas tu- rėtų skirti pakankamai lėšų kiek- vieneriais metais surengti rinkti- nes parodas bent žymiausiose išėivijos centruose, kaip New Yor- ke, Chicago ar Toronte.

Ne pasaulėžiūrinuose, partijų ir visokiųjų veiksmų kalbinėse rietenose ir tokios veiklos apvai- nikavime yra mūsų stiprybė. Tik realūs darbai, išlaikantieji lietu- vybę ir kultūrinę vertybę, ženkl- ins mūsų lygi istorijos bėgyje.

MIRĖ KOMPOZITORIS ROLLINS

Daugiau kaip 500 dainų su- kūręs komp. W. E. Rollins mirė vežiu Cincinnati mieste, turėda- mas 66 m. amžiaus. Taipgi vė- žiu mirė ir pianistas, dainų kom- pozitorius R. Peryman, 80 m. praeina gana mėgėjiškame lygyje. Mirė St. Louis mieste.

JAUNIMUI?
Siūlome knygą:
ŠAMO EŽERO SEKLIAI
KOKIĄ DOVANĄ SKIRSITE ŠVENČIŲ PROGA
Idomių nuotykių knygą parašė
NIJOLĖ JANKUTĖ
Labai gausiai iliustravo:
Nijolė Palubinskienė
Kaina: \$4.00

Lietuviškos knygos klubo nariai gauna šią knygą su di- dele nuolaida. Klubas siūlo šią knygą lituanistinėms mokyk- loms, duodamas didelę nuolaidą. Mokytojai tegul kreipiasi į klubo administraciją susitarti dėl kainos. Šis pasiūlymas taikomas tik šią Kalėdų progą. Paskubėkite siųsti užsakymus adresu:

DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill.
60629

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptar- nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėko- jame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Delektos apdraustos iki \$20,000.00

Handy Zogor
Frank Zogor, President

5%
All accounts com- pounded daily — Passbook Savings paid quarterly

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
490 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4078

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Viena diena su Kaziu Almenu

Laiškinė apybraiža iš Rochesterio

Mielas Kazimierai,

Pasigirsiu, kad praeitas savaitgalis man buvo ypatingas — susipažinau žmogų, kurį seniai norėjau sutikti. Norėjau jį sutikti nuo to laiko, kai perskaičiau „Juodosios gyvatės tiltą“. Anksčiau buvau perskaitęs „Upę ir rytus, upę ir šiaurę“. Atsimenu, perskaičiau susidomėjęs, bet šio susipažinti ji nesukėlė. „Bėgiai“ — kas kita. Jau tikrai brandaus prozininko darbas. Ne šiaip prozininko, bet tokio, kurį ima noras pažinti, išgirsti balsą, gal net pašnekėti, jeigu toks apskritai leisis į kalbas. Paskum puikūs aprašymai kelionių po Afriką. „Vyšnių kekė“, kurioje tilpo ir tikrai brandus ZPR-III, o vėliau „Vieverių kronikos“. „Sienapiūtės“ neteko skaityti. Bet ir be „Sienapiūtės“ noras susipažinti ir kitus savo apylinkės žmones supažindinti buvo pakankamai stiprus. Teisybę pasakius, mūsų kaimą jis turėjo aplankyti dar prieš Tavo viešnagę. Tada parašiau laišką, bet negavau atsakymo. Sakiau, kad jis iš savo literatūros viršūnių nenori su prastais kaimiečiais šnekėti. Juk žmogui patis lengviausias daiktas yra nutarti kita. Ir vis dėlto smagu, kad tas nutarimas nutarimui nepalikio. Šnekėjau apie jį su Taviu, jeigu nepamiršai, su Antanu Vaičiulaičiu, su Birute Pūkelevičiute, gal ir dar su kai kuo, ir visų galutinis žodis buvo, kad ne, Kazys ne toks, kad Kazys nevaikšto nosį užrietas ir savo apsakymus ant galvos susikroves. Ne, sakėt, laišką turėjo kur nors užsimesti. Gal taip ir buvo, nes, kai vasarai einant rudeniui, vėl parašiau, jis sutiko be svyravimų. Parašė: atvažiuosiu savo paskaityti ir parodysiu Lietuvos plitį skaidrių. Tik va, artėjant atvažiavimo dienai, ėmiau galvoti, jog būtų buvę geriau, kad ir tas laiškas būtų dingęs. Ne dėl to, kad žmonės ar aš pats būtume dėl ko nors prieš Kazį sukėlė, bet kad pats dangus pasisūsiu. Rodos, čia tame kaimė pradedu trečią dešimtmetį, ir per tiek metų visi adventai buvo pliki ar puspliki, o šiemet jau net kelintą kartą reikėjo kiemą atsikasti, kad kumelė galvoti išbrįstų, gi porą dienų prieš Kazio atvykimą, taip sumaišė viską baltumom, kad nebegalėjai atspėti, kur baigiasi žemė ir kur prasideda dangus. Ėmiau galvoti, kad jo čia tikrai kas nors nenori. Akis vis krypta į langą ir kiekvieną kartą atsiduria vis į smarkesni sniego gūsi. Apie vienuoliktą vakarą lyg ranka kas būtų per dangų perbraukęs. Vienu akimirksniu dingo snieguolių spiečiai ir vėjas atgūlė. Kažin, sakau, ar pasijaukti nori, ar iš tikrųjų. Nusprendžiau, kad kiemą reikia atsikasti iš vakaro. Žinai, senam dūsnai tai geros valandos darbas. Darėsi smagiau, kad žiema liovėsi siautėjusi. Apie dvyliką net ir žvaigždutę pro debesų tarpą parodė. Atseit, vėjas jų dar nenuvėjo į dešimtą pasvietė. Ir rytą tas pats. Saulė rausvumu pro debesis mušai. Baigiu valyti kiemą ir pats sau sakau (dar ne balsu, tik minty, nors gal netoli tos dienos, kai ir balsu imsiu kalbėtis), taigi ir sakau: „Matai, Jurgi, čia tave Kazio patronas tik paerzinti norėjo“. Tik kurio Kazio. Bradūno irgi toks pats patronas, tik kažin ar tas pats? Ir tegu sau žinosi, kuris kurio. Svarbu, kad saulutė vis nosį pro prakliantčius debesų plyšelius kystelė ir kumelės ratai gerai rieda, nors tarpais ir mėgindami paslindinėti. Sakau, paršai paįsdykauti nori. O ir iš aerodromo pranešė, kad lėktuvas 10 min. anksčiau atskris. Reikia tik žiūrėti, kad pakeliui kur netyčia neužgaistum.

Dar puskelė ligi aerodromo, dar žvilgtelėj į riešą pažūrėti, ką rodo laikrodys, kuris ramiai kur nors namie pasilikęs tiksi. Man vis taip: ko prireikia, vis kur nors palikta. Atsargiai paraguin kumelę, kad Kazius nereikėtų vaikščioti iš kampo į kampą, žvalgytis į nepažįstamus veidus, o gal vieną kitą net mėginti lietuviškai pakalbinti. Mudu juk visiškai nepažįstami, vienas kito net gyvo nematė. Čia užmiesty greitkeliu lopais išsidraikęs: kur plikas, kur sniego, kaip mano kieme, ir tik staiga, — kad bers, kaip miltų iš batų aulo. Ką tik gelsva saulutė buvo beveik spiginti pradėjusi į akis, o dabar vienu akimirksniu viskas virto vientisa neperžvelgiama baltuma. Nieko nei prieš, nei šonuose. Kad jus kur, jūs visi šventi patronai, bent minutėlė liaukitės miltais barstęsi. Čia, sakau, tikrai Bradūno Kazys, nenori įsileisti Almeno Kazio, kad tas nepasirodytų mūsų kaimė šaunesnis. Ir, atrodė, kad suvalkinis tikrai nebesitrauks žemaičiai iš kelio.

Beveik apgraužimomis susiradęs vietą kumelėi, skubu vidun į širdis atsideidžia. Atvažiuta greičiau, negu važiavau atrodė. Iki tu pažadėtą dešimties minučių dar gerokas sprindis laiko. Žiūriu pro langus, kaip lėktuvai, kiek pasistiebė nuo žemės, dingsta baltumo, o kiti, net pasisviesdami, tupia. Laikrodys ramiai pralenkia pro žadėtą laiką, ir per tą dešimt minučių ir dar per kitą dešimt minučių ir tik tada pasigirsta, kad atskridimas iš Washingtono yra delayed. Ne late tiek ir tiek minučių ar valandų, bet delayed. Tas dvilietis netikrumo reikalas. Po ketvirčio valandos vėl tas pats delayed. Dar ne detained, bet mano minty jis jau netoli to. Ant lango sėdi graži mergaitė, tik kažin kokios ligos ar kokio kito galo į kairę pusę negražiai nukreiptu veidu. Ji pakelia akis nuo pilkumos, pažūri į mane. Akys tokios mėlynos, kaip dangus anapus tos siaučiančios baltumos. „Ir vėl delayed“, sako. „Kodėl nesako late?“ „Gal į Havaną pasuko“, nusišypsau. „Man ir tokia pat mintis lenda galvon. Laukiu motinos. Jeigu pasuktų į Kubą ar kur kitur, nežinau kas ją ištiktų“. Ji pasakoja apie motinos baimę ir kaip buvo sunku ją įkalbėti skristi. Ne dėl paties skridimo, bet dėl tų nuškradinimų. Ji šneka daug ir su noru, o man sunku žiūrėti į šonnan nutrauktą jos veidą. Kad taip turėčiau stebuklingą ranką, perbraukčiau per veidą, ir motinai rastų gražuolę, kurią gal vargu ir bepažintų. Tik tada tepajuntų, kad ir toji mato mano paties rankas beveik vienas stagaras. Pagalvoju, kad abiem reikėtų stebuklo, ir nusišypsau. Syposi ir ji. Aišku ji galvoja, kad man šypsni sukelia jos pasakojimas, kurin stengiasi įdaižyti humoro. Tik po trečio ar ketvirto delayed praneša, kad lėktuvas leidžiasi. Kad ji kur galai! Įspiriname akis į vis tamsėjančią ir prie lango artėjančią baltumą. Nieko nematyti, Jokio tamsaus taškėlio, jokiu šviesu, kol jis staiga, lyg didžiulės pilkas vaiduoklis, išnyra visiškai nebetoli lango. „Kaip jis driso leisti! Juk nieko nebeamatyti!“ — sušunka mergaitė. Mano galvoje irgi tas pats, bet vis tiek smagu, kad nusileido.

Pagaliau praveria tam pilkam vabalui šoną, ir eilė keleivių, rankomis prisidengdami ausis ir veidus, skuba vidun. Visi vienas į kitą nepamąšūs, bet kuris Kazys? Ana jau spėju būsiąnt jį, ir beveik prasižioju, bet jis per visų galvas jau kažin kam moja. Kitas irgi lyg būtų Kazio vertas, bet

nė galvos nekryptelėdamas nuklekia koridorium. Jis žino, kur eiti, o Kazys neturėtų žinoti. Rašė juk, kad Rochesteris ne vieno gyvo žmogaus nepažįsta. Pagaliau akį patraukia vyras rusvu lietpalčiu, pilkšvai rusva žiemine kepure, kaklą nuo šalčio apstulęs šaliu, kuris neatrodo būtų labai reikalingas, nes vesloka barzda gali geriau saugoti, negu kokie apsimimai (Tą žinau iš patyrimo, nes prieš pusamį ir pats ne menkesnę buvau užsiauę). Akys sijoja visus, neaplenkia nė manęs.

— Tur būt, galima prašnekin-ti lietuviškai? — pasakiau.

— Taip ir spėjau, — nusišypsos. — Mačiau, kad tas žmogus kažin ko ieško, ir nusprendžiau, kad būsi tas pats.

— O aš maniau, kad būsite Kubon pasukę, — nusišuočiau ir papasakojau, kaip čia jų vėlavimąsi skelbė.

— Nieko nesakyčiau, — atsiliepė. — Be pastangų ir be išlaidų pamatyčiau dar vieną kraš-tą.

Kelias atgal jau visai kitoks. Ant greitelio ne tik kad nebėra pliku lopy, bet nebeamatyti nei iš kur atvažiavę, nei kur važiuoj. Viskas turi eiti, kaip gaidžio giesmė — iš atminties. O Kazius įdomu, koks didumo tas Rochesteris, kokia pramonė, iš ko žmonės gyvena...

— O kiek čia lietuvių?

Daug kas įsivaizduoja, kad Rochesteris mūsų yra jau jeigu netiek, kiek Chicagoje, tai mažiausia bent tiek, kiek Detroito ar Clevelande. O pats, Kazimierai, jau žinai, kad gero ūkininko pečiaus mumis visais penkiomis eilėmis nebeapriestum, bet kaip čia naujam žmogui taip ir padėsi, kaip pažaliavusį varioką, ant delno. Todėl pradedu nuo tolo.

Paskutiniame gyventojų surašyme lietuvių kilmės užrašė daugiau negu tūkstantis, — imu atskleidinėti savo kaimo mažumą nuo storiiausio galo, o pačiam paširdžiuiose kirba, kaip čia bus su šiuo vakaru, ar atsiras bent dešimt drasuolių. Gal užteks kokio penketos iš to viso tūkstančio.

— Tai neblogai, — nei patvirtina, nei nuneigia svečias.

Ką sako jo veidas, pažūrėti negaliu, nes iš sniego debesio

prieš pat nosį išnyra svetimos kumelės užpakalis. Į šonus pasikraipydamas susilaikau nestuktelėjęs ir mėginu aiškinti:

— Žinoma, kai kurie jau keltintos kartos ir gal net nebe-moka nė vieno lietuviško žodžio. Prie parapijos dar vis tebeprisilaiko apie keturi šimtai.

Jis į tą pastabą nieko nepasako, bet aš nenoriu tuo užbaigti ir prisiverčiu pakloti žalią teisybę:

— Žinoma, literatūra ar kas nors jau gimininga ne visiems įdomu. Turime taip apie septyniadesimt žmonių, kurie ne tik ja domisi, bet net ir pasilgsta panašių parengimų, kaip šandien.

O pats galvoju, tik jau ne šandien. Jeigu negerės, reikės tik kaimynus susikviesti ir savo būdelę sutalpinti visą Almeno literatūros vakarą.

Vos slenkstį peržengęs, žmonai prisistatė.

— Aš su barzda.

— Tai kas, — atvertė toji, nesugriebdama ką atsakyti į tokio aiškiai matomo daikto patvirtinimą žodžiu. O gal čia tebuvo lyg ir atspėjimas, nes ji, tarpdury pasitikiusi, pokštelėjo jam į žandą. Kaip ji čia žandą pasieks per tokį sužėlimą. Nutvėriau tą barzdos reikalą ir pasisakiau kažin kada pažinęs tokį pat barzdota, gal net kiek barzdotėsnį, žemaitį Alminą.

— Ar nebus kas iš giminės? — užklausi.

— Gal veterinarijos daktaras?

— Ir veterinarijos ir daktaras, — sakau.

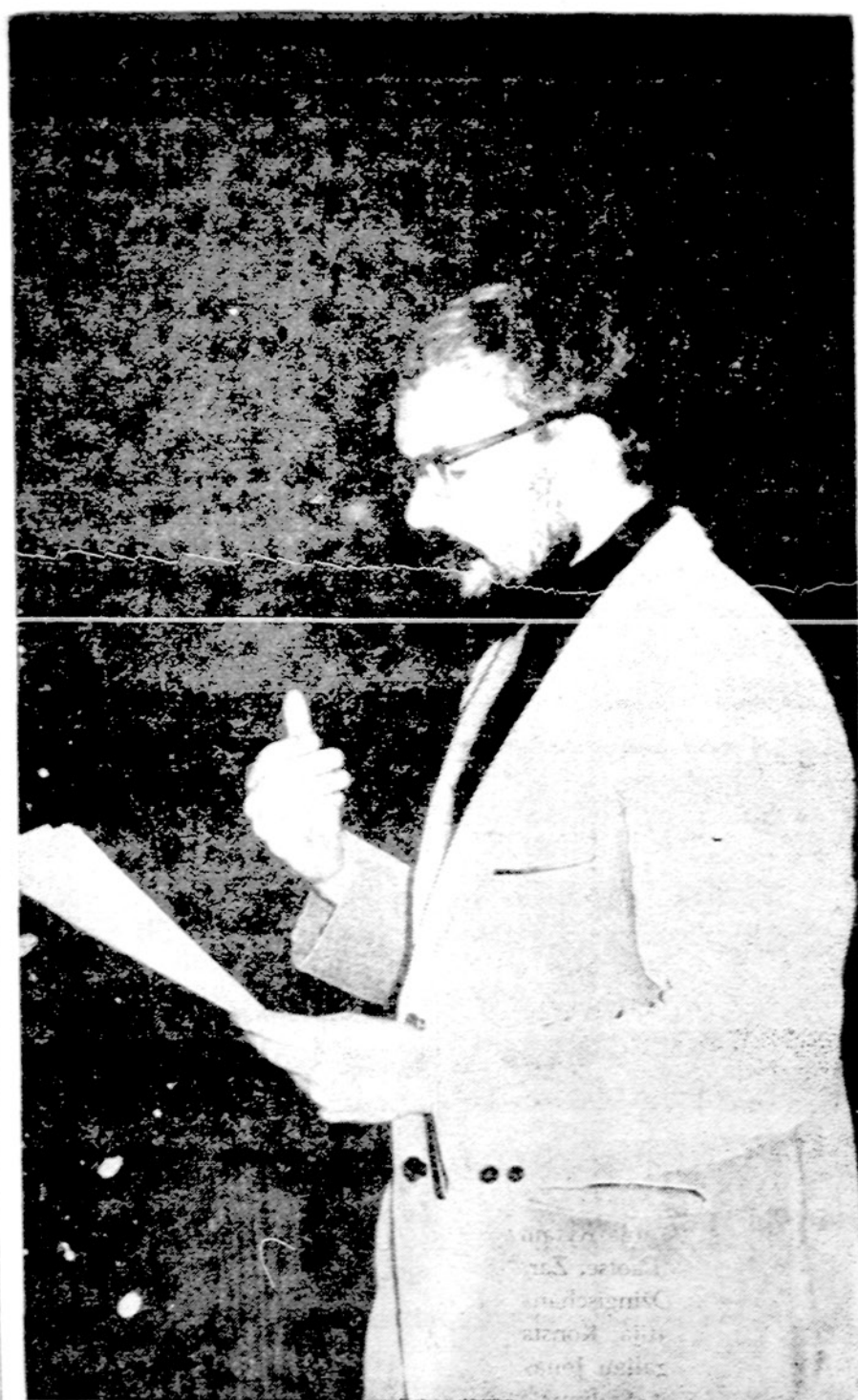
— Tai bus buvęs mano tėvas. Bet dabar jis jau nebe Alminas, bet Almenas, kaip ir aš. Iš tikrųjų mūsų žemaitiška pavardė yra Almens. Pridėjau tik galūnę, kad būtų kaip linksmuoti. Ir tėvą įkalbėjau. Oficialiai pakeitėm.

Kai ėmėm pilietybės popierius, buvo lengva: kaip norėjai, taip ir užrašė. Tik brolis pasiliko Alminas. Iš rašto dabar atrodė lyg ir ne giminės.

— Kai taip iš pusnyčių išsi-kapstėm, — sakau, — gal kokią gurkšnį kokio nors skysto. Silu-mai. Į ką būtinai linkęs?

— Nieko. Dabar nieko. Gal vėliau. Kai viskas pasibaigs.

Tuoį dingtelėjo, kad Kazys yra vyras, kuris į savo darbą žiūri rimtai. Prieš darbą nieko, kad būtų visiškai blaivus. Nemėgina apgaudinėti savęs, nei apsigaudinėti apvilti kitų. Tik kaip mes mums duoti, tokia diena sugebėsi atsverti savo palankumui. Ir kol žmona ji veda palėpėn, kur jam teks miegoti, ir kol pasakojai apie lovą, kurią kada nors ža-

Kazys Almenas skaito savo kūrybą Rochesterėje, N. Y.

Nuotrauka J. J.

danti atiduoti į lietuvių literatū-mę muziejų, kaip istorinę, nes jo-jė yra nakoje beveik visi vieno rašytojo literatūros vakarų pir-mūnai, — aš bėgu prie telefo-no paleisti gauda, kad rašytojas atvyko, kad literatūros vakaras tikrai bus, nors dangus su žeme ir dar biuriau maišysis

Užkandžiuodami priešpiečius mėginame nukrypti į asmeninius literatūrinius patyrimus, bet jis ir čia labai santūrus. Mane pažinęs dar Vokietijoje. Ne asmeniškai, ne. Tada trylikos metų berniukui stipriai užkliuvusi „Naktis ant morų“, nuo to laiko mano vardas jam nesvetimas.

— O kaip ten su tuo „Juodosios gyvatės tiltu“? — mėginu kreipti kalbą į jį patį. — Girdėjau kalbant, kad jis yra grynai Patis patirtis.

Valandėlę tyli ir vos žymiai šypso.

— Ten yra ir mano paties pa-tyrimo. Tik viskas vyko ne taip.

Gyvenimo į knygą nurašyti ne-galima — būtų per daug spragu tarp įvykių. Būtų ir neaišku ir skaityti neįdomu. Apskritai, aš nelaikau savęs giliu rašytoju. Gal net visiškai rašytoju nelaikau.

Nėrau ką skelbti ar ką aiškinti, kokių gėmių ar buvimo pėsių ieškoti. Parašau kaip kokią anekdotą, koki įvykį papasakojau. Kartais pats gyvenimas ką paki-ša, kartais viskas taip sau ateina į galvą. Mėgstu žmones. Iš arti jie visiškai kitaip atrodo, negu mes galvojame. Kartą Afrikoje užėjau izoliacijos išaugusią gentį (sakė ir jos varda, bet varda senam smegenyne nebeįrašyti laikyti), kad negalėjau atsigrožėti.

Vyrai dailiai išaugę, plačiais pečiais, staurais klubais, lieknomis tiesiomis kojom, o ūgis apie septynias pėdas. Stoviniuoja įtemis pasiramstydami. Nors ir esu ne iš pačių mažųjų, bet žiūri į tokius, ir darosi sarmata, kad vyras esi.

Ir kiek patylėjęs priduria, lyg

apie Afriką nebūtų net šnekėti pradėjęs.

— Aš, matai, gal esu kiek kitoks, negu kiti čia užaugę. Jie augo miestuose, o aš kaimė. Neb-raskoj. Ten ir vėl kitokie ir žie-mos kitokios. Kai neša sniegą, tai tarp kalniukų privaro po kelioli-ka pedų.

Man smagu klausyti žmogų taip šnekančių. Paprastai, ne iš kalno suplanuotomis frazėmis. Pradedi just, kaip žodžių tarpais teka šiluma, bet mums tuos žodžius vis pertraukinėja telefo-nas. Tai tik šandien taip, kai yra su kuo kalbėti. Paprastai jis ištyli savaitėmis, o kartais ir mė-nesiais. Norėčiau vėl megzti kal-bą, bet rūpi, ką veiksime vakare, nes telefonas atšaukiančių ir ža-dančių bristi sniegus vis daugiau atsiranda.

O jis paskaitysias kokią trumpą novelę, gal kiek pašnekėsias kaip dirba. Bet, kad nuolat jis ir nerašas.

— Parašau ką, o paskum kar-tais ir labai ilgai nebeprisedu. Dabar rašau deektyvinį romaną. Man patinka praeitis. Kiekvieną sykį, kai nuvažiuoju į Lietuvą, pavažinėju po senoviškas vietas, Vilniuje pasiknisu po archyvus. Iš to išėjo „Vieverių kronikos“. Ne patys įvykiai, ne, jie sugal-voti, bet tas anų laikų fonas. Tur būt, girdėjai. — paskutinę knygą išleidau Lietuvoje.

Ir stabterėjo.

Žinojau, kad dėl to iš čionykš-čių buvo jam priekaištų, ir tas stabterėjimas dingtelėjo, lyg pa-našaus priekaišto laukytį ir iš ma-nęs. Bet aš jokio priekaišto ne-turėjau. Ar svarbu kokiais ke-liais knyga į žmones išeina. Kad tik išeina.

— Girdėjau, — atsakiau.

Ir valandėlę kalbame apie lei-dimo sąlygas, apie honorarus. Pasirodo, kad jie ten honorarus moka ne už tiražą, bet pagal dar-carinės Rusijos įvestą tvarką — už spaudos lankus. Ir moka tik rubliais, kurie turi pasilikti ten. Nė į jokią kitą valiutą neiškeisi ir neišveisi. Tam juk ir yra tos sienos ir uždangos, kad žmonės nepraturtėtų nei auksu nei iš-mintimi.

(Nukelta į 6 pusl.)

KOSTAS BUTKUS

TEL. PR 8-2781 (778-2781)
TVOROS, LANGAI, DURYS
STOGELIAI, RINOS,
APKALIMAI (Siding)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Ras-čiausko, 1973 metais organizuoja 12 turistinių ekskursijų į Lietuvą. Lietuvoje visos ekskursijos viešės 10 dienų — Vilniuje, Druskininkuose ir Trakuose. Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vesti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 12 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai.

Nr. 1 Gegužės 21 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 2 Gegužės 28 d.	16 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicago / New Yorko
Nr. 3 Birželio 3 d.	18 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicago / New Yorko
Nr. 4 Birželio 25 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 4-A Birželio 25 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago
Nr. 5 Liepos 9 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko
Nr. 5-A Liepos 9 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago / New Yorko
Nr. 6 Liepos 15 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko
Nr. 7 Liepos 19 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko
Nr. 8 Rugpjūčio 1 d.	14 dienų kelionė	Chicago
Nr. 9 Rugpjūčio 1 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago
Nr. 10 Rugpjūčio 22 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko
Nr. 11 Spalio 1 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 12 Gruodžio 19 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko

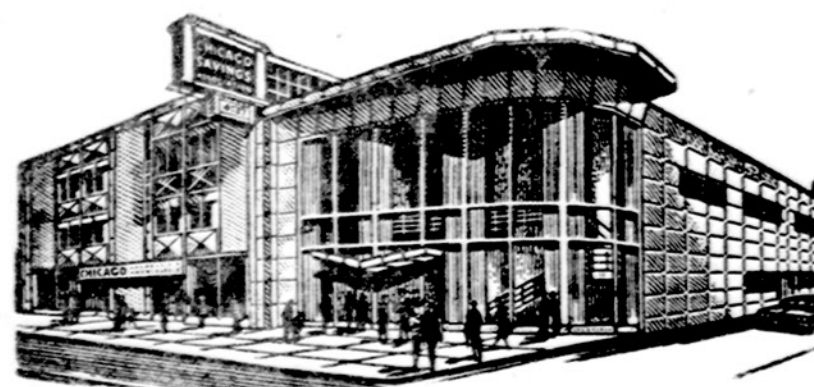
Prašome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Užsiregistruavusiems bus suteiktos visos informacijos apie kelionę reikalingus dokumentus. Kai-nos ekskursijos bus paskelbtos greitu laiku.

Įmokėjimas asmeniui \$100.00.

Visais kelionių reikalais prašu kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
TELEFONAS — (312) 238-9787

Taip pat paruošime kvietimus giminiams atvykti į Ameriką; teikia-me informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpiname vizas ir bilietus.

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5,000 OR MORE Two Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1,000.00 One Year Maturity	5 1/4% PER ANNUM SHORT TERM 3 or 6 month term Minimum \$1,000.00	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
---	--	---	--

CHICAGOS TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ dėl bet kokių įsų namo pa-gerininimų duoda paskolas iki \$500.00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar jei neturite nuosavo namo ir Jums nu-sibodo mokėti aukštas nuomas, įsigykite nuosavus namus.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY.

PAID QUARTERLY

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel, President

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. — GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Nauji leidiniai

• **Antanas Musteikis, KIAUROS RIESKUCIOS.** Romanas. Išeido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje 1972 m. Spaudė Draugo spaustuve. Dviejų spalvų viršelį piešė Ada Korsakaitė-Sutkuvienė. Knyga 259 psl., kainą 4.50 dol., gaunama Drauge.

Anot šios knygos aplanko parašė, Antanas Musteikis esteto žvilgsniu apžvelgia skaudžių pasikeitimų laikotarpį, prasidėjusį Lietuvos okupacijomis ir persimetusi į Amerikos gyvenimą. O knygos vizitinėje kortelėje leidykla mus su romanu šitaip supažindina.

„Autorius galinėjais ir galinėjais su draugu ir artimųjų pavidalais, norėdamas juos perkelti į herojų plomę, kad kasdienybė virstų pokyliu. KIAUROS RIESKUCIOS yra knyga šventadieniškų žmonių, kurie yra sutinkami šio kiaušio dieną. Kartais tie žmonės yra kaip tas žemaitis, kuris su paprastu šautuvėliu bando atmušti rusus nuo Sedos. Kartais jie taip giliai išgyvena savo kalte, kurios niekas negali įrodyti, kad jie priartėja momentui prie Kafkos žmogaus.

Ar tremtis yra praeikimas ar tikrosios kūrybos įkvėpėja? Ar istorikai sugeba pavyti istoriją? Ar moteris išsako save, ar ji tik vaidina gabaus režisieriaus vadovybę? Ar ji yra tokia natūrali, kaip iš ežero per vasarą išbridi? Ar Senojo Testamento patriarchas grįžo į mūsų gyvenimą aukoti savo sūnaus? Ar ne per anksti Baranuskas išėjo iš Anykščių Šilelio? Kur pasiklydo Vaizgantas? Kodėl suvalkiečiai pasišovė į bendrinės kalbos gimdytojus? Ar Rytų Europos žmogus yra apsigimęs būti šališku? Ar duktė, išdavusi tėvą, nedrebė kaip Drebulė? Ar yra žmonių šalia kūrėjų ir intelektualų? Kas įsiveržė į sosotinę, kaip į niekieno žemę?

Tai yra klausimai, kurie išsklaido Antanui Musteikiui šiame romane.

• **KALBININKO KAZIMIERO JAUNIAUS RANKRAŠTINIS PALIKIMAS.** Katalogas ir publikacijos. Lietuvos Valstybinė respublikinė biblioteka. Vilnius. 1972. Parengė Stasys Skrodenis. Spec. redaktorius Algimantas Lukošius. Leidinio tiražas 2000 egz. Prieš titulinį knygos puslapį įdėtas kun. Kazimiero Jauniaus portretas — Sauliaus Ika-mo lino raizgins.

Leidinio įvadiniam žodyje, be kita ko, sakoma: „Cia spausdinamas analizinis K. Jauniaus rankraštinių palikimo bibliografijos aprašymas, apimantis ne tik Respublikinės bibliotekos Rankraštyne esančią medžiagą, bet ir Lietuvos MA Lietuvių kalbos ir literatūros instituto bibliotekos rankraštyne, VVU Mokslinės bibliotekos Rankraščių skyriuje bei Lietuvos Centriname valstybiniame istoriniame archyve saugomus rankraščius ir dokumentus. Toliau pateikiama K. Jauniaus korespondencija (jo ir jam rašyti laiški), kurią parengė Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis bendradarbis K. Eigminas. Publikuojama K. Jauniaus surinktoji tautosaka bei jo pastabos apie A. Bezenbergerio istorinę dainą su plačiu straipsniu „K. Jaunius ir tautosaka“. Leidinio pabaigoje skelbiami trys (iš penkių) K. Jauniaus finu-ugrų-baltų kalbų etimologiniai žodynėliai su Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinio bendradarbio, filol. m. kand. S. Karaliūno straipsniu „S. Karaliūnas taip pat redagavo tos žodynėlius“. Leidinis 368 psl.

• **JOURNAL OF BALTIC STUDIES, Volume III, Number 2, Summer 1972.** Žurnalą redaguoja Arvids Ziedonis, Jr., Muhlenberg College. Redakcinė kolegija: Olavi Arens, Columbia University, Andrew Exergailis,

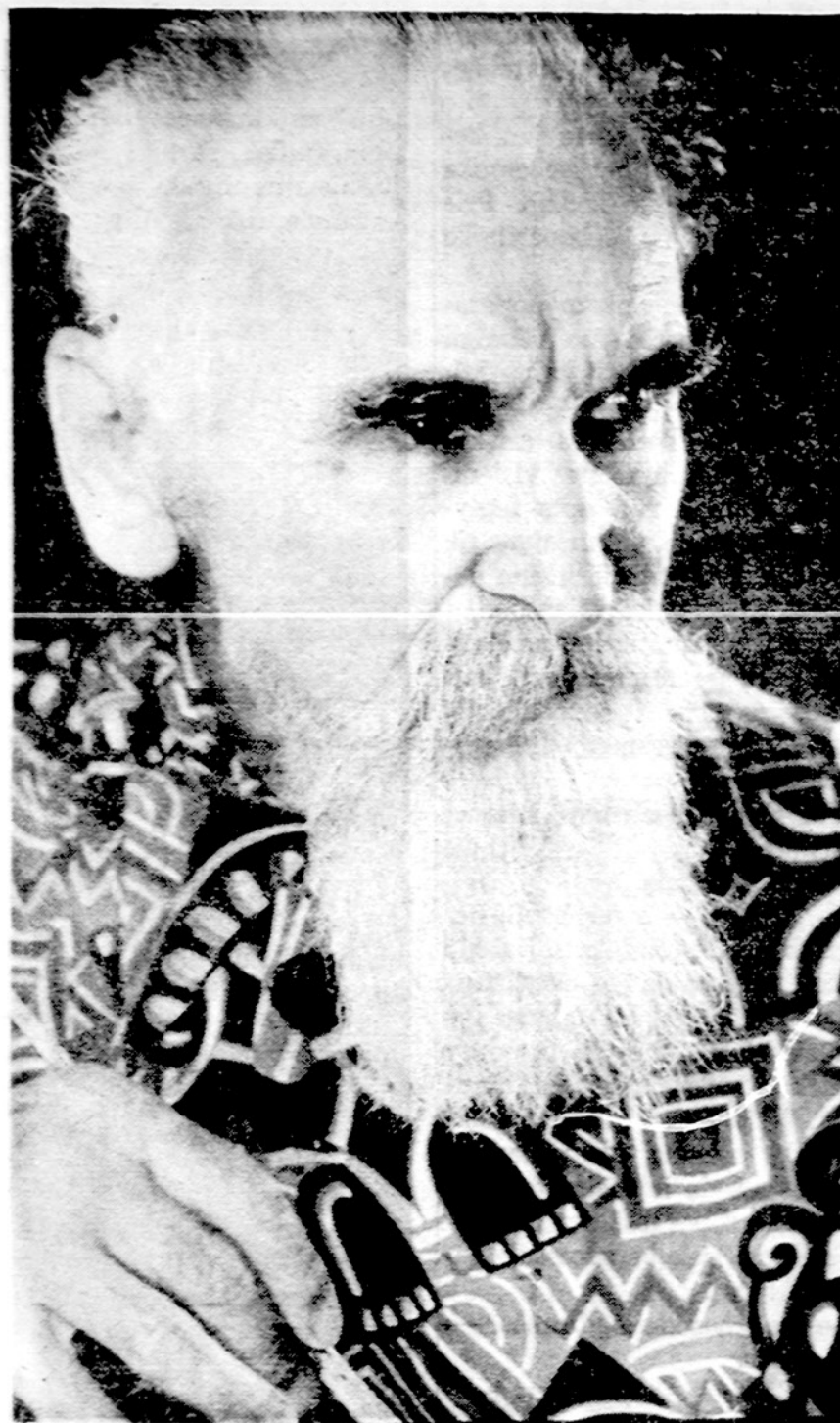
Ithaca College; Janis Kreslinš, Council on Foreign Relations; Mardi Valgema, Lehman College, City University of New York; Bronius Vaskelis, Lafayette College. Viršelį piešė Sigurdas Gravos. Žurnalas spausdintas Augustums Printing Service, Lincoln, Nebraska, 68502, USA. Tiražas 1000 egz. Redakcijos adresas: Arvids Ziedonis, Jr. Muhlenberg College, Allentown, Pa. 18104. Administracijos adresas: Janis Gaigulis, 366—86th Street, Brooklyn, N. Y. 11209. Žurnalo metinė prenumerata 8 dol., atskiro numerio kaina 2 dol. Leidžia Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc. (AABS). Sąjungon įstojimo metinis mokestis 10 dol. Šia suma Sąjungos nariai užsimoka ir žurnalo prenumeratą. Įsirašant narius į Sąjungą, įstojimo mokestį reikia siųsti tuo pačiu žurnalo administracijos adresu. Sąjungoje narių skaičiumi lietuvius toli pralenkia latviai ir estai. Todėl kiekvienas švietėsiškas lietuvis yra raginamas įstoti nariu į šią Baltiškųjų studijų sąjungą, savo metiniu 10 dol. mokesčiu bent paremiant jos istorikąjį baltiečių švietulių apsiūgimą savųjų tautų mokslo plėtmėje. Naujai kadencijai Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc. prezidentu kaip tik yra išrinktas lietuvis — prof. dr. Rimvydas Šilbajoris, The Ohio State University.

Šio Journal of Baltic Studies numerio turinys:

ARTICLES: Lenin and Peasant, „Bolshevism“ in Latvia, 1903—1915 (Stanley W. Page); The Polytechnical Institute of Riga and Its Role in the Development of Science (Eizens Leimanis); Alexander Solzhenitsyn and the Baltic Peoples (Anatolius C. Matulis). A French Observer of the Baltic (Biruta Cap). REVIEWS: Lowell Tillet „The Great Friendship: Soviet Historians on the Non-Russians Nationalities“ (Earl W. Jennison, Jr.); Robert Conquest „The Nation Killers“ (Nicholas Balabkins); Ragnhild M. Hatton „Charles XII of Sweden“ (Earl W. Jennison, Jr.); Alexander Solzhenitsyn „August 1914“ (Anatolius C. Matulis). BIBLIOGRAPHICAL NOTES: Recent Publications on Baltic History (Janis Kreslinš and Olavi Arens). COMING EVENTS: Forthcoming conferences. BALTIC STUDIES AT INSTITUTIONS OF HIGHER LEARNING: Availability of Informations on the Baltic States. Reference Tools and Baltic Material (Uno Teemant); Survey of Nationality Study by Columbia University; Library Collections of Baltica. AABS ITEMS: AABS Challenges and Opportunities (Edgar Anderson, President); Personal Notes.

• **MITTEILUNGEN AUS BALTISCHEM LEBEN, Nr. 3 (79), September 1972, 17. Jahrgang.** Vokiečių kalba leidžiamas informacinis leidinis, informuojas skaitytoją apie Baltijos kraštų ir jų išeivijos šių dienų kultūrinę, visuomeninę ir politinę veiklą, leidžiamas draugijos Baltische Gesellschaft in Deutschland, Išeina keturis kartus metuose. Metinė prenumerata 15 vokiškų markių. Redakcijos ir administracijos adresas: Adam Gruenbaum, 8 Muenchen 2, Lessingstrasse 5, W. Germany.

Leidinio lietuvių veiklai skirtuose puslapiuose, šalia gausių trumpų kultūrinių informacijų, plačiau rašoma apie praėjusios vasaros Amerikoje įvykusį Pasaulio lietuvių jaunimo antrąjį kongresą ir ketvirtąjį Tautinių šokių šventę. Taipgi išsamiau informuojama apie visų lietuvių (tėvynėje ir išeivijoje) pastangas gelbėti nykstančius M. K. Čiurlionio paveikslus; rašoma apie

Adomas Varnas, vienas pirmųjų mūsų dalės veteranų, pirmųjų lietuvių meno parodų dalyvių šio šimtmečio pradžioje Vilniuje, kuriam šiuo metu sausio 1 d. suėjo 94 metai. Dailininkas gyvena Chicagoje, būdamas aktyvus mūsų kultūrinio gyvenimo dalyvis: uoliai lanko parodas, koncertus, vaidinimus, paskaitas ir pats tapo.

Viena diena su Kaziu Almenu

(Atkelta iš 5 pusl.)

— O kaip su detektyviniais? Ar galas jau matyti? — grįžtu prie darbų.

— Tai jau kaip ir baigiau. Jei-gu tik pasiseks, galvoju ir tą spausdinti tenai. Tegu skaityt. Jeigu...

Telefono žirziklis nutraukė sakinį, ir jis liko nebeapsakytas. Kai užbaigiau kalbą, Kazys jau buvo atsinešęs ir ant stalo pasidėjęs diktąfoną. Dar grįžtant per sniegynus iš aerodromo, buvo užsiminęs, kad juodu su žmona turi tokį lyg ir moją ar nikį: renkasi medžiagą apie mūsų kultūros istorijos raidą. Kur tik randas žmonių, ypač senesnių, turėjusių ryšių su vienokiomis ar kitokiomis mūsų kultūrinėmis aparais, su jais išsinešęs apie praeitį, pasiūlydamas užrašus į juostelę, o žmona paskiau persirašanti mašinėle. Jau turįs surinkęs gana didelį pluoštą tokių pasikalbėjimų. Jau buvau jam nužiūrėjęs porą tokių žmonių savo kaimynystėje, bet jis ėmė ir įnikti į mane. Taip ir nebetekejo žemaitiško būdo atsverti savo pusę. Nebesužinojau nei kur, nei kaip jis pradėjo rašyti, nei iš kokių svajonių tas rašymas konkretizavosi, net nesužinojau, kodėl rašo lietuviškai, tokia nepelninga kalba, kai visiškai neblogiau, o kas žino, gal net geriau tą patį galėtų rašyti angliškai ir tikėtis šiek tiek pinigų. Ties klausimai, Kazimierai, man rūpėjo ir teberūpi, bet kai reikėjo klausyti, trintė nusitrynė, o gal tik laiko pritrūko. Matyt, ne reporteriu gimęs esu.

Bet salėn žmonių prisirinko. Kiek mažiau, kaip praėjusį pavasarį Taves pasiklausyti, bet tada nereikėjo iš sniego išsikasti. Ne vienas ir šį sykį nesigailėjo atėjęs. Pirmoje daly Kazys trumpai paaiškino, iš kur dygė tos jo

okupanto abejingumą, net priešingumą tam reikalui ir pagaliau ledų pralaužimą, bent leidžiant vokiečių leidyklai „Verlag der Kunst“ Dresdenė išleisti vokiečių kalba kapitalinę, didelio formato ir su spalvotomis reprodukcijomis M. K. Čiurlionio monografiją.

„Vieverių kronikos“, išpėdamas, kad nemaišyti su Vieverių miesteliu, nes Vieveriai yra grynai jo vaizduotės nuosavybė ir čia pat perskaitė net trejetą kronikėlių: kaip laivininkui per moterį ir pupas nugrimzdžo laivas, kaip žydą per Skystaputrių šeimą prarado pinigų ir karčiamą ir kaip per meškas bajoras neteko kelnų ir garbės, o bitininkas bičių. Kiekviena toji kronika menininko, bet kartu ir matematiko, darbas. Žmonės tokie ryškūs, nors portretus piešk, veikimas nuoseklus, be jokių logikos spragelių, ir vis nepasakyta paslaptim priekiu traukias, kurio eiga visą laiką žymėjo klausiančių juoko prasiveržimai, kaip sproginėja pūslai. Ir skaitančiojo balsas ryškus, nervingas pertempimu, tarimas aiškus, sakinio moduliacija išieskotta ligi smulkmenų. Net patiems mažiausiems, kurių atsilankė geras pustuzinis, ne vienas nuotykis nenuburo pro šali. Dar ir kitą dieną jie kikenė ir draugams pasakoję, kaip dygstančios pupos skėlė laivą, kaip meškinas bajorą akėjo ar kaip Skystaputriai visą žydelio karčiamą išgėrė.

Po pertraukos skaidrėmis (daugiausia paties fotografuotomis) pavadžiojo po tėviškęs piliis, po Vilnių, kur nuo kiekvienos bažnyčios nubrauktas švento būdvardis, kur aikštėje stovė Lenino paminklas, iškilmingai rano.

G E L Ė S
Vostovėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GELNYCIA
143 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. DR. 6-0832 — PR. 6-0834

IS MODELNIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

TELEVIZIJOS
Krautuvė Marquette Parke
Spalvotos ir paprastos Radijal
ir stereo.
Pardavimas ir taisymas
MIGLINAS TV
2346 W. 60th St. — tel. 776-1486

ką ištiesęs į rusų bastijoną — saugumo policijos būstinę, lyg sakytų: „Gera! išžiūrėkite, štai kur jūsu laisvė“, net nuvedė į po atviru dangum muziejų, kur surinkta senoji Lietuvos architektūra, net vienas kitas pakelės kryžius ar koplytėlė. Ar ant kryžiaus tebėra Kristaus kardinė, nebuvo galima įžiūrėti, bet koplytėlė aiškiai tuščia. Šventojo net ir muziejuje nebėra. Taip ir kyla mintis paklausti, kur jis: ar saugumo rūmuose tebesiaukina, o gal nusprendė, kad muziejuje jam dar ne vieta, pasikėlė trinitys ir išėjo per kolūkių žmonių guosti ir dvidešimtojo amžiaus vergams ašaras sluostyti. Greičiausia, kad taip ir atsitiko.

Siaip smagu buvo kartu su Almenu pavaikščioti tose vietose ir tiems, kurių ne kartą tenai buvo vaikščioti, o kartu ir tiems, kurie apie jas tebuvo tik iš kitų girdėję ar skaitę. Ypač, kad ir pasakoti jis moka ne kiek neprasčiau, negu skaityti, vis padailindamas ramionis, humoro pilnomis pastabomis.

Paskum, Kazimierai, jau Tu žinai mūsų įprastinę tvarką: pagurkšnojant kavutės, pasidalinam išpūdžiais, pasirenkam autografų. Jau ir pats esi pastebėjęs, kad tokie vakarai yra kartu ir labai gera priemonė (ar vieta) knygas paskleisti. Beveik kiekvienas, su autorium praleidęs vakarą ir asmeniškai susipažinęs, nori turėti ir jo knygą. Šį kartą kažin kaip išėjo, kad tu knygų daug kam net pritrūko. Ir pusnys nors porai valandų pasimiršo. Gal

gražiausiai atėjusių nuotaiką išreiškė jauna studentė: „Nors būčiau pasiryžusi egzaminams ruoštis, bet tokia laiminga, kad atėjau. Man visai naujas pasaulis atsivėrė“. Nors iš kitos pusės, gal ir ne visi buvo vienodos nuomonės. Kad va ir dabar bemėginant užraukti šias palaidas pastabas, telefonas vėl suzirezė. Skambina bičiulis, su kuriuo neteko tą pačią dieną įsikalbėti, ir sako: „Žinai, Jurgi, kad aš tą Almeną visiškai kitaip įsivaizdavau. Daug prasčiau. Tiesa, ir skaityti, tur būt, nebuvau skaitęs. Bet dabar — puikus vyras. Ir kaip skaito! Ir kokia proza! Tik vienu esu nepatenkintas. Tos pilys ir kiti dalykai labai geri, bet kodėl jis viso vakaro nepaskyrė vien savo kūrybai? Tai bent vakaras būtų buvęs!“

Tai nieko nauja. Beveik po kiekvieno tokio literatūros vaka-

ro tenka išgirsti, kad rašytojas galėjo ko nors dar daugiau duoti. Ir tai yra gera: parodo, kad yra žmonių gyvų ir atvirų mūsų grožinei literatūrai ir dar tebegyvam rašytojui.

Tuo tarpu tiek —
Tavo Jurgis Jankus

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. PProspect 6-8998

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6% 5%

Mokamas už dviejų mėn. sertifikatu sąskaitas
Minimum \$5,000.00
Naujas ankštas div. dendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas mėn. ir liepos mėn. 31 d.
VALANTOS PERMAD. KETVIRTAD. ANTRAD. PENKTAD.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės pašarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ISTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019 Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
Affiliated with PODAROGITS, INC.

Pirma užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminiams. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje. Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Farmingdale, N. J. — Freewood Acres Rt. 9	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6350
Newark, N. J. — 378 Market Street	642-2432
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	789-4507
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8900
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Trenton 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue	392-0306
Utica, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

Kultūrinė kronika

Iš Lituanistikos instituto veiklos

Kaip buv. Prezidiumo vardu jo pirmininkas dr. Vincas Maciūnas informuoja, Lituanistikos instituto Mandatų komisija 1972. XII. 21 d. posėdyje suskaičiavusi balsus, praneša, kad LI nariai patvirtino pasiūlytuosius naujo prezidiumo kandidatus. Taigi naująjį LI prezidiumą sudaro: pirm. dr. Jurgis Gimbutas ir nariai V. Vadas Kulbokas, dr. Aleksandras Plateris, dr. Tomas Remeikis ir Simas Sužiedėlis. Jiems visi linkime geros sėkmės, organizuojant tolimesnę LI veiklą.

Pateikiama taipgi trumpa LI pastarųjų trejų metų apžvalga. Vienas iš pagrindinių 1969 m. išrinkto LI prezidiumo uždavinių buvo naujų LI narių reikalas. Jų buvo išrinkta 17. Jų tarpe buvo visa eilė mūsų jaunosios kartos mokslo žmonių, kurie jau sudaro ketvirtadalį visų LI narių. Netolimoje ateityje jiems teks perimti ir viso LI vadovavimą.

LI papildymas dar ir dėl to aktualus, kad jau visa eilė narių amžinai nuo mūsų atsiskyrė. 1969-1972 m. laikotarpyje mirė Juozas Bačiūnas (LI garbės narys, 1969. I. 23), Konstantinas Avizonis (1969. IV. 20), Pranas Pauliukonis (1970. IV. 29), Kazys Karpis (1971. X. 20), Zėnonas Ivinskis (1971. XII. 24), Konstantinas Račkauskas (1972. II. 24), Vladas Vilimas (1972. VII. 12), Antanas Salsys (1972. VII. 31). LI ribojasi lituanistika besidomintais ir joje besireiškiančiais. Tad, jei nepavyktų įsteigti bendrosios lietuvių mokslo draugijos (jā buvo per I Mokslo simpoziumą Chicagoje

nutarta steigti, ir LI buvo delegavę du savo narius organizacinės komisijos), tektų pasvarstyti reikalą ir galimybes LI pertvarkyti taip, kad jis galėtų apimti visus kvalifikuotus lietuvių mokslo žmones išeiivijoje.

Labai svarbus uždavinys buvo ir suorganizuoti trečiąjį LI suvažiavimą. Dr. T. Remeikio vadovaujama LI Iždo tarybai energingai padedant, toks LI suvažiavimas buvo surengtas 1971 suaktuvniais metais Chicagoje, kur prieš 20 metų LI ir buvo įsteigtas. LI narių ir kelių kvietimų svečių buvo perskaitytas 21 mokslinis pranešimas. LI Suvažiavimo Darbai buvo dr. T. Remeikio rūpesčiu išleisti atskira knyga.

Salia LI Suvažiavimo Darbų leidžiama ir eilinė III-ji LITUANISTIKOS DARBŲ knyga, redaguojama V. Maciūno. Šiuo metu didžioji tomo straipsnių dalis jau surinkta spausdėve ir tikrinamos korektūros. Knygos spausdinimo išlaidoms buvo prašyta ir gauta Lietuvių fondo parama.

1972 m. buvo priimtas naujas LI statutas, kurio projektą parengė dr. D. Krivickas (komisijos pirm.), dr. K. Jurgėla ir dr. A. Plateris. Svarbiausioji pieštis persitvarkyti buvo ta, kad LI Iždo taryba buvo nutarusi likviduoti. Padaryta ir kai kurių kitų svarbių LI statuto pakeitimų.

1972 m. rudenį j LI kreipėsi JAV LB Centro valdyba, prašydama perimti lietuvių išeiivijos bibliografinio metraščio leidimą,

Viktoras Vizgirda

Natiurmortas

jo ligšioliniams leidėjams pasitraukiant. Pasitarime Chicagoje, kuriame be LI pirmininko ir Lietuvių spaudos istorijos ir bibliografijos skyriaus narių dalyvavo ir Lietuvių fondo atstovas, buvo nuspręsta, kad LI perims ano metraščio leidimo priežiūrą ir vadovavimą. Jei bus gauta prašytoji LF parama, metraščio

Šį kartą kuokos nukreiptos į dailininkus

Lietuvos dailininkai, pabrėždami kūrybinį augimą ir meninę formą, metodškai kovojo prieš jiems brukamus sužetintinius — teminių paveikslų reikalavimus. Šis prisipažinimas telpa vadinamam Lietuvos TSR kultūros ministro L. Sepečio straipsnyje, išspausdintame Maskvos žurnale "Iskusstvo" (1972, nr. 10). Paties Sepečio žodžiais: "... Tapytojai kurį laiką tenkinosi išoriniais plastiniais ieškojimais, formaliu klorito problemų gildinimu ir t. t. Esant tokiai situacijai, netgi pasireiškė tam tikros, atseit laiko reikalavimai pagrįstos, teorinės koncepcijos, kurių vieną sąlygiškai būtų galima pavadinti "mimalizmu", o kita — "antitemišku". Atsirado nuomonių, kad, girdi, bendras dailės vystymasis, pasireiškias konkrečiais darbais, jų skaičium, tematikos ryškumu, yra menkareikšmis meninio gyvenimo aspektas. Vienintelis svarbus aspektas — pačių dailininkų kūrybinis augimas. Kartu su tuo teigta, kad kiekvienas paveikslas, nepriklausomai nuo temos visuomeninio gilumo, vien savo menine forma, esa, galįs pakilti iki sužetintinės — teminės tapybos lygio... Faktiškai imtasi kampanijos prieš sužetintinį — teminį paveikslą".

Tuos savo menui ir individu-

jimo savo sveiku humoro įsijautimu. Russell iš jo padarė proletarišką herojų, jauną Herkulą. Filmas yra patrauklus žiūrovui savo spalvingumu ir skleidžiama užkrečiančia energija, o taipgi įtikinančia vaidyba visų aktorių, ypač Dorothy Tutin, Sofijos Brzeska rolėje.

Iš filmo nesidaro aiškus vaizdas, kad Gaudier buvo genijus, bet, kai filmas baigiasi, žiūrovas pajunta, kad kažkas didžio apleido šį pasaulį ir paliko jį daug turtinęs.

O režisierius savo keliu pasiekė kažko taip pat nepaprasto — paminėjo meną ir menininką be įbalzamavimo dailininko jo paties legendoje.

Jaunesni kaip 17 m. žiūrovai įleidžiami, tik tėvų ar globėjų lydinti.

tojus, "kurie aktyviai reaguoja į tikrovės visuomeninius reiškinius" ir kurie paveikslus "didieji mūsų partijos ir valstybės jubiliejams minėti" — t. y., propagandistus.

Sepečio straipsnis nežada gero lietuvių dalei. Išvertus jį iš partinio žargono, tai perspėjimas lietuvių dailininkams grįžti prie stalininės propagandinės tapybos. Terminai "visuomeninė tematika" ir "sužetintinis teminis" paveikslas buvo labai mėgiami Stalino meninių prievaizdų. Kad dailininkams neliktų jokios abejonės apie partijos vaidmenį, Sepečys cituoja Leniną: "Mes turime visiškai planingai tam (meno) procesui vadovauti ir formuoti jo rezultatus".

(ELTA)

Lietuviškos knygos klubo šių metų užmojai

Lietuviškos knygos klubas yra lietuviško kūrybinio gajumo ženklas. Jis remia savus rašytojus, leidamas ir platindamas jų kūrinius. Tai yra sambūris žmonių, kurie nenori susilaukti priekaištų, kurio iš mūsų yra susilaukę Didieji Lietuvos kunigaikščiai už tai, kad jie nesirūpino lietuvių kalbos ir literatūros puoselėjimu. Ši leidykla organizuoja lietuviškos knygos leidimą literatūrą suprantų ir ją veikiančių asmenų su dūrimu.

Ateinančių metų būvyje lietuviškos knygos klubas rengiasi savo nariams pasiūlyti visą eilę įdomių ir vertingų knygų. Tarpe jų galima paminėti vieno plačiai žinomo beletristo, pasižymėjusio gražia kalba, bet rašiusio ir poezijos, sumanymą išleisti poezijos rinkinį.

Taip pat yra ruošiamasi išleisti novelių rinkinį, kurios yra parašytos pasakų stiliumi. Pasakos žanras domina rašytojus savo didelėmis laisvėmis, tiesiog neribotomis išraiškos galimybėmis.

Vienas daktaras ruošia novelių rinkinį, tas dramas, kurios vyksta didelio miesto ligoninės operacinio kambarioje. Šios nove-

MES TEBEMOKAM

6% už 2 Metų
Certifikatus
(Minimum \$5,000)

5 3/4% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)
Open Mon. 9-8; Tues. Thurs. Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed.

SAINT
ANTHONY
SAVINGS

1447 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
TEL. — 656-6336
Joseph F. Gribsauskas,
Executive Secretary

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO IR STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį.
LIEPONIS
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western — PR 8-5875
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9:00 iki 9:30. Kitom dienom
nuo 9:00 iki 6:00 val. vak. Sekmad. atdara 12 v. iki 5 v. popiet.

GERIAUSIA ŠVENČIŲ DOVANA TAI KNYGA — AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Autorius LEONARDAS SIMUTIS
Veikalas, kuriame pavaizduota tūkstančiai veikėjų ir veidų tekste bei iliustracijose, aprašyti Amerikos lietuvių rūpesčiai savo tėvų kraštui Amerikos ir tarptautinių įvykių fone. Skaitydami rasite savo, savo brolių, tėvų, dėdę, kaimyną ar šibire kenčiančio brolio ar sesers lietuvių balsą. Užsakyk ar užsisakyk šią švenčių progą.

Knyga gaunama DRAUGE, pas ALT skyrių valdybas arba ALT Centro įstaigoje, 2606 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-6900. Kaina \$10.00

lės atidengia ne tik paciento nuotaikas, kiek ir kaip tai išgyvena tie žmonės, kurie nuolat susitinka su tragiškais žmogaus gyvenimo situacijomis. Lietuviškos knygos klubas netruks šį rinkinį pateikti savo nariams.

Vienas iš garbingųjų Lietuviškos knygos klubo uždavinių yra išleisti premijuotąjį Draugo romaną, kurių jis yra išleides jau

21.

Lietuviškos knygos klubo nariai, įmokėdami vienkartinį 5 dol. mokestį, klubo leidinius gauna vienu trečdaliu pigiau. Jie turi tik apsispręsti per dvi savaites nuo gauto pranešimo, ar jie knyga domisi, ar ne.

Lietuviškos knygos klubo adresas: 4545 W. 63rd Street Chicago, Ill., 60629.

HIGH RATES

5% Per Annum PAID QUARTERLY 6% Per Annum
Passbook Accounts — AT — \$5000 or more Certificates 2 year min.

INSURED

5 3/4% Per Annum \$1000 or more Certificates 1 year min.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N
HIGHEST RESERVES
4071 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
TEL. — LA 3-8248
(West of California Avenue)

5 1/2% Per Annum Investment Bonus Certificates

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Tel. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero Tel. WnHall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4505-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNŲ
2314 W. 23rd PLACE Tel. VtRginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Filmų įvairumai

Prancūzų skulptoriaus ir lenkų rašytojos meilės istorija

STASE SEMENIENE

Kiekvienais metais apie Kalėdas prasideda pats stipriausias filmų sezonas. Tada stengiamasi pateikti publikai geriausią programą. Ypač 1972 metų pabaigai paberta, lyg Kalėdų eglutės žaisliukų bei ornamentų, visa eilė labai gerų filmų. Be ankščiau jau minėto šiuose puslapiuose "Young Winston", verti dėmesio yra ir šie filmai: "Sounder", "Sleuth" ir kiti.

Vienas originaliausių režisierių, kaip John Ford ar Ingmar Bergman, yra ir Ken Russell. 1972 metais jis sukūrė antrą gerą filmą "Savage Messiah", apie jauną dailininką, gyvenusį ir studijavusį Edvardo laiku Londone. Filmas yra romantiškoji duoklė labai trumpam, žaibu blykstelėjusiam Henri Gaudier — Brzeska gyvenimui. Tai prancūzų skulptorius, sukūręs keletą įspūdingų modernių statulų, daugelio kritikų laikomas genijumi.

Filmas pagrįstas mažiau ar daugiau faktais. Gaudier, po studijų Anglijoje ir Vokietijoje — Nuernberge bei Muenchene, gyveno bohemiskame Paryžiuje 1910-15 metais ir pažinojo Ezra Pound, kuris aprašė jo gyvenimą ir nepaprastai produktingą darbą per taip trumpą laiką. Jis žuvo I-mame pasaulio kare, būdamas vos 23 m. Prieš tai gi jis sutiko ir pamilo nepaprastai ir ekscentrišką lenkę, dvidešimt metų už save vyresnę, ir gyveno su ja penkerius audringus metus. "Savage Messiah" yra kaip tik jų gyvenimo pasakojimas — smar-

kių nesutikimų, tylių kentėjimų, o kartu ir gilios meilės.

Toji moteris buvo Sofija Brzeska, kurios pavardę minimas skulptorius prisegė prie savosios ir liko taip įrašytas istorijoje bei enciklopedijose. Ji buvo originali, bet nieko nesivaržanti ir turėjo staigų temperamentą. Buvo pasiryžusi tapti žymia rašytoja. To niekad nepasiekė, netgi jos pavardės jokiam enciklopedijos puslapy nerasi. Likimo ironija — vien tik jos mylimasis jos pavardę, ją pasisavindamas, įamžino.

Filmas sukausto mūsų dėmesį, nes šie du asmenys yra taip keistai suporuoti. Jis buvo nepaprastai talentingas, gi ji — vidutiniokė. Jis gražus, bet jos grožis greitai vyto. Jis buvo lyg nerimstas vėjas, o ji tylus, gili vanduo. Parodoma keleta juokingų scenų, kaip ji savo šaltumu išsiųsdavo jį kitur.

O tačiau ji visados susigrąžindavo jį atgal. Ir tik Dorothy Tutin, suvaidinusi Sofiją, talento dėka, mes tikime rodomo gyvenimo tikrumu, kartu juokingu ir liūdnu. Taipgi Russell gabumas sugeba apjungti visą filmą tokia šilima ir nuosirdžiu švelnumu, kuris yra tikrai platoniškas, o tačiau ne visiškai be gilesnių ryšių.

Aktorius Scott Antony, naujas vyrukas, yra "neišdirbtas deimantas", o tačiau labai paruoštas tai rolei, nepaprastai nuosirdus ir saugus nuo įprasto avangardiško kvailio pamėgdžio-

SPYGLIAI IR DVEGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIČNAS

ANT KO LAIKOSI PASAULIS

Naujųjų metų angoje pravartu pakalbėti ant ko laikosi pasaulis, kuriame taip galvotrukčiais lekia laikas. Iš tikrųjų pasaulis laikosi ant manęs, na, dar ir ant tavęs, nes be to nebūtų pasaulio, jis, taip sakant, prasmę turėtų kur nors be jokio ženklo. Pasaulis laikosi tavo darbu ir ryžtu, o kitam pasaulis laikosi jo darbu.

Pavyzdžiui, pašto ženklų rinkėjai mano, kad laikosi pasaulis ženklų rinkimu. Na, ir suprantama, nebūtų ženklų, kaip tu kam laisvą pasiūstum, tiesiog gyventum vienas ir švenčių proga negaėtum nė artimo pasveikinti, nei jo laiškučių ir dvasinį subuvimą pakviesti. Be pašto ženklo nebūtų pasaulio, kaip laisvą be jo galėtų pasaulį apkeliauti, todėl pasaulis pašto ženklų rinkėjams laikosi ant pašto ženklo.

Pasaulis poetams laikosi ant poezijos. Na, juk įsivaizduokite, nebūtų eilėraščių, nebūtų dainos. Ką tu tada dainuotum? Sėdėtum ir ašarotum. Be jokios dainelės, be jokio džiaugsmo. Be poezijos nebūtų nė ko deklamuoti ir iš viso gal net ir himno nebūtų. Ant poeto laikosi pasaulis.

Pasaulis laikosi ir ant prakalbinto. Juk jeigu ne prakalbinto sakytojai, kas tada prikeltyt pasaulį dideliem žygiam. Jeigu jau beprakalbaujant koks ir užmigo salėje, tai nereikia nusiminti, jis yra auka, nes negirdi, kaip paties Dievo duotu žodžiu prakalbinto kas išaiškina, kad žemė yra apvali. Ant prakalbinto sugebėjimo laikosi pasaulis, kas tuo netiki, tas nėra buvęs geruose minėjimuose.

Be abejo, kas nežino, kad ant meno laikosi pasaulis. Juk jeigu nebūtų dailininkų, iš kur žmogus žinotų, kad jis kitoks, negu fotoaparatai nufotografuoja. Fotografai tačiau galvoja, kad jų darbą laikosi pasaulis, nes jei nekas nufotografuotų, tai ir šio pasaulio nė ženklo neliktų. Nebūtų nė ko prisiminti.

Pasaulis laikosi ir visuomenine veikla. Vlikas mano, kad ant jo stovi pasaulis, Alta, kad ant jos, o LB mano, kad ant jos, gi kitos organizacijos mano, kad pasaulis laikosi tik kaip tik ant jų. Ir, žinoma, kas sakyti, kad tai netiesa, tas būtų tų visų organizacijų šmeižikas.

Pasaulis laikosi ant muzikos, jeigu nebūtų kompozitorių, būtų amžinas žemėje liūdnumas ir ašarų pakalnė. Pasaulis laikosi ant solistų, nes kas šioje žemėje be dainos, tik vienas verkimas.

Žinoma, pasaulis laikosi daktarais, nes be daktarų pasaulis greičiau pasibaigtų, bet graboriai mano, kad pasaulis laikosi ant graboriaus koplyčios, nes jei nebūtų graborių, tai kur tada pasidėtų žmonės, nebebūtų vietos šioje žemėje gyventi.

Kaip matome, pasaulis kiekvienam laikosi ant jo darbu, taigi, jei kas manytų kitaip, tas būtų viso pasaulio priešin.

Pasaulis laikosi mokytojais, kepejais ir virėjais, radijo valandėm, žurnalais, šakių, Tau ragis ir kitais klubais, arbatėm, balais ir visais kitais dalykais.

Taigi, pradėdami Naujus Metus, tai atmintime. Jeigu manai, kad laikosi pasaulis tik ant tau artimų dalykų, tai neklysti, nes kitas taip pat neklysta, manydamas, kad tik jis yra pasaulio gelbėtojas.

Pasaulis laikosi arbata, kava, alumi, skaciūmi, pienu, parengimais ir pagerbimais, prakalbom ir apsiraišėjimais, kritika, kritiš-čionimis demokratais, išsistais, liaudininkais, frontininkais ir visuo tuo, kuo tu pasisei. Be tavęs pasaulis būtų tikra mizerija. Taigi, visi žemėje yra svarbiausi ir todėl visiems ilgiausiu metų.

S. A.

SPAUDOS APŽIURĖJIMAS

— Linkma kelionė. „Mūsų Vytje“ brois iš Vokietijos rašo apie Jaunimo kongreso stovyklą: „Pirmiau ia man atrodė, kad stovykloje, kaip ir visam kongrese, buvo labai perdėtas registravimas! Išregistruoti, išregistruoti. Registruotis norint alaus atsiger- ti, registruotis autobusu važiuoti ir t. t. Labai perdėtas biurokratizmas. Pav. miečiau kaip viena mergaitė, kurį norėjo išvykti prieš užsibaigiant stovyklai, buvo šešis kartus siunčiama iš raštinės į redakciją ir atgal, o išregistruoti reikėjo palapinėje prie redakcijos“.

— Godūs paršeliai. „Valstiečių laikraštys“ kochozininkas rašo:

— Ak, tie mūsų paršiai — pasidvyjo Klaipėdos rajono „Svy- turio“ kolūkio fermos vedėjas J. Brazdeikis. — Aštuoniese per penkias dienas pusę tonos pieno išgėrė.

Vyriausioji kolūkio zootechni- kė H. Gibšienė nenugirdo šios replikos, o gal tik parodė nenu- girdusi.

Taip ir liko žiniaraščiuose juo-

KRITIKA IR PYRAGAI

„Jeigu vyrai kritikai rankovę atsisaitoję iš visos jėgos pliekia autorėms moterims į ausį, ant jų veikalų drebę riebų neiginį, „tai tau, moterėle, ir pyragai“, tai ver- čiau tokie kritikai patys keptų pyragą, virtų ir skalbtų, o mo- terims leistų sėdėti prie rašomo stalo, kurti, taisyti, ir mąstyti, tai jos toli pralenktų ir tokius kri- tikus“.

Emilija Čekienė

„Manyčiau, jeigu žmogus ruo- šia paveikslų parodą, tikriausiai, jis yra dailininkas, o ne kurpius“.

B. Pūkelevičiūtė

SENBERNIO GUNDYMAS

— Kiti gyvena su blogom žmonom, tad kodėl tu neišgyven- si su savo gerąja?

— Nebijok, kad dėl žmonos turėsi mesti gėres ir rūkes, viskas tau pačiam į sveikatą.

— Jeigu tu manai, kad dviem bus sunkiau gyventi, negu vien- nam, tai imk tokią žmoną, kurią visi dažnai kvieštų į svečius.

— Tu svajoji kur nors suvai- diinti pagrindinę rolę? Tada — iš- keik vestuves!

— Tu trokšti pažinti save, bet pažinsi tik tada, kai pagyvensi su žmona.

A.B.C.

LAIKAS IR METAI

Kad laikas tikrai greit bėga, rodo Dalia Kučėnienė, 1972 m. spalio mėnesio žurnale „Laiškai Lietuviams“ rašydama apie Vyt. Alanto knygą „Amžinasis lietu- vis“.

„Prieš vienuolika metų, 1951, parašė ir išleido savo pirmąjį ro- maną Pragaros prosvaitės. Ant- rasis autoriaus romanas Amžina- sis Lietuvis, 1972, neseniai pasie- kė skaitytojus“.

Taigi, laikas taip greit bėgo, kad dešimt metų kaip nebūta.

ENGIAMŲ VYRŲ KLUBAS

Vyrų, kuriuos engia jų žmonos, klubas egzistuoja jau 70 metų. Nors tūkstančiai vyrų gyvena, kaip sakoma, po žmonos batu, tačiau klubas turi tik 40 narių. 1967 m. pavasarį Anglijos mieste Jorkšire įvyko eilinis klubo narių suvažiavimas, kuriame dalyvavo 20 vyrų. Kiti atsiuntė suvažiavi- mo prezidentui telegramas: „Ne- galėjau atvykti, žmona neišlei- džia“.

TRECIOJI DALIS

„Po to sekė vaisės — vakarie- nė. Ir čia moterys pasirodė visoj aukštumoj — su žiasies kepsniais. Svečiai, atidžiai išklause paskai- tos ir gero koncerto, skyrė visą dėmesį trečiajai daliai“.

J. Matulionis, „T.Z.“ 1972.XII.14

IVYKIAI IR LAIKAS

Reportaže iš Australijos lietu- vių veiklos rašoma: „Zuvę ir te- bežūstantieji lietuviai kariai pa- gerbti susikaupimo minute. V. Koženiauskienė prajuokino publi- ką humoreskomis.“

Tai visai kaip Pivošos teleg- ramoje: „Brolyti, skubiai parva- žiuok — kiaušė skerdėm, o taip pat ir tėvas prie mirties“.

VI. B-ka

KAM REIKALINGAS

„Chicagoje Angarietį garbi- nantis Jokubka pranašauja ilgą amžių Vilniuje pastatytam Anga- riečio paminklui, bet ir jis nepa- sako, kuriems galams lietuviams reikalingas rusų nuteistas ir su- šaudytas komunistas“.

„Naujienos“

„Grižus namo, kaip paprastai, rūpi pasakoti, girtis. Girtis ne vie- nam, kitam, o tūkstančiam — per laikraščius, radiją, televiziją.“

„Kodėl girtis? O gi todėl, kad esi dailininkas ir ruošiu parodas. Pasigyrus, pašnekęs, žmonės su- žino ir ateina į parodą manęs ir paveikslų pamatyti.“

Dail. L. Urbanas

ITARTINI PAVADINIMAI

Ateities leidykla išleidžia Jur- gio Jankaus novelių rinkinį „Už- kandis“.

Tai dar vienas iš tokių mslin- gų knygų pavadinimų. Kai Ant. Škema išleido „Nuo- dėguliai ir kibirkštys“, kai kas manė, kad tai užnigiesiam va- dovėlis.

Kai Al. Baronas išleido knygą „Išdžiūvusi lanka“, tai kiti pa- galvojo, kad žemės ūkio vadovė- lis.

Gi dabar kai J. Jankus išleis „Užkandį“, ko gero, kai kas pa- many, kad tai virimo knyga.

Kas kokias pėdas gyvenime palieka

MOTERIS FARMERIŲ KALENDORIŲ

Torontiško dienraščio „The Globe and Mail“ skiltininkas Bruce West apie begalinę mote- rių org-jos „Women's Lib.“ jėgą ir kanadiškąjį ūkininkų organą „Farmer's Almanac“ šitaip rašo:

Girdi, jis nesąs tikras, bet gal- vojas, kad fermerių almanachas kapituliavęs prieš milžiniškas Women's Lib jėgas. Tas spaudos organas, belankas savo skaityto- jus 156 metus, niekad taip nera- šęs, kaip dabar parašė. Esą tas 1973 m. almanache parašymas vyrams jau tikrai nebesąs prie širdies.

Ligi šiol, girdi, tas fermerių or- ganas savo viršelį vis puošdavęs tikrai kokių nors gražių—sena- madišku (old-fashioned) vaiz- deļu, parodančiu kokį nors miš- ko žavingą kampelį, čiuožėjus ant kūdos ledo, ūkininkus, be- taisančius tvoras, ariančius lauką ir t. t.

Bet kaip gi dabar Bruce West nustebino pamatęs, 1973 m. Alma- naco naujausį numerį su. kraš- tutiniais nusistačiusios moters pa- veikslo, pozuojančia ties Women Lib plakatu. Nėgana to paveik- slo, Almanache esąs ir rašinys apie moteris ir apie jų beveik de- šimteriopą pranašumą, lyginant su vyrais. Straipsnyje įrodinėja- ma, kad nuo Adomo laikų iki mūsų šimtųjų senelių (Grandpa) —

buvusios dvi pagrindinės priežas- tys, kodėl vyrai nesupratę ir ne- suprantą moterų. Pirmiausia, jie nesistengia tai daryti, o antra — jie neturėję reikiamų informaci- jų.

Almanache rašoma, kad mo- ters kūnas turįs savyje 35 proc. muskulinių raumenų, kai tuo tarpu vidutinio stiprumo vyras — 41 proc. Moters vienam kūbi- niam milimetre kraujo — girdi, besirandą pusantro milijono rau- donųjų kraujo kūnelių, kiek vy- rai jų turį — nepasakysiu.

Moterų pilvai esą didesni už vyrų, todėl jos dažniau pasida- rančios alkanos, negu vyrai. Mo- terys verkiandčios dažniau ir leng- viau, negu vyrai. Moksliški tyri- mai, anot Almanacho parodė, kad ir ašarų kanalai pas moteris dvigubai didesni ir platesni, negu vyrų.

Almanachas sako, kad nūdie- nos moteris šeimoje gaunanti ne- tik paskutinį, bet ir pirmutinį žo- dį. Mergaitės, dar kūdikystėj, pradėdamos greičiau kalbėti, negu berniukai ir mergaičių ta- riama žodžiai — esą daug su- rantamesni, negu berniukai.

Pinigu pasaulyje, girdi, moterys taip pat pirmuojančios. Moterų pirkejų įvairiausios krautuvės esą daugiau negu 80 proc., taip pat moterys savo vardu turinčios daugiau negu 50 proc. įvairia- sių akcijų.

Perskačius šitokį fermerių straipsnį, jokių abejonių nebeiki- le, kad fermeriai kapituliavo prieš moteris, o vyrams reikią laukti „šaltiesių žiemų“.

Peruošė pr. al.

MOKYTOJAS IR MOKINĖS

Keturios mergaitės, norėdamos gražią dieną pasivažinėti, neat- vyko į pamokas. Po pietų jos at- vykė pasakė, kad buvo nuleidę mašinos padangą.

— Gerai, — tarė mokytojas, — sėskite toliau viena nuo kitos ir parašykite, kurią padangą bu- vo nuleidę.

PASAULIS

— Pasaulis yra apvalus? — Klausia mokytojas.

— Ne, — atsako mokinys.

— Pasaulis yra plokščias? — Klausia nustebes mokytojas.

— Ne, atsako vaikas.

— Tai koks? vėl klausia mo- kytojas.

— Mano tėvelis sakė, kad de- formuotas, — paaiškina moki- nys.

KLAUSIMAI, KELTI MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITEJ

— Ar negalite rasti material- geresnio žodžio už moterį ir bo- bą?

— Ar galima sakyti: Lenin ir Stalinas varžėsi su Trockij?

— Ar neįmanoma vietoj pane- lės vartoti mergele?

— Kas nenusilauš liežuviu, tardamas žodį kompartabilus?

— Vienas 92 m. vyras pa- klaustas, kaip jis taip ilgai gy- veno, atsakė, kad jis niekada ne- gėrė, nerūkė, nelakstė paskui merginas ligi 12 m. savo am- žiaus.

PRAEJUSIŲ METŲ NUOTYKIAI

Praejusiaisiais metais netekom Al- seikos, nes jį nupirko Brežne- vo kapeikos.

— Lazdos ar kūjo smūgiais kupros neištaisysim.

A. Tamulynas

— Jūsų gyvenimo džiaugsmas priklauso nuo jūsų minčių.

A. Arelis

— Kad išmokytum kitą pri- klast liežuvi, reikia, kad pirma pats mokėtum tylėti.

Seneka

— Optimistas yra toks vyras, kuris skuba namo, manydamas, kad žmona jo laukia.

— Nesvarbu kaip žmogus ne- turi laiko, bet visuomet jis su- stos pakalbėti ir paaiškinti kaip jis neturi laiko.

ORO REIKSMĖ

Be oro — tuoj pat žmogus žioteltų ir negyvas“.

A. Tamulynas

SPYGLININKAI GUODŽIASI

— Spyglininkas nuo Toleikos rašo. „Drauge“ skelbime skaito- me, kad „Cicero Lietuvių Me- džiotojų—Žuautojų klubas ren- gia Naujųjų Metų sutikimą gruod-žio 31 d. Svečiai bus vaišinami naminių ir laukinių žvėrių mėsos patiekalais.“

„Siūlyčiau klubo svečiams im- tis visų saugumo priemonių, nes pikčiausi naminiai žvėrys yra ka- tinas ir šuo“.

Kai du barasi, tai laimi tas, kuris pabėga šalin.

NEKENKSMINGA KRONIKA

— Saugus gėrėjas. Ispanijoje Jokim Nubiola, 46 m., atnešė į policiją ir atidavė savo du pisto- letus, kadangi jis norįs ramiai gerti, nes vaikai sakė, jei jis ne- nustosias gerti, jie paskus poli- cijai, kad šis turi ginklų.

— Kvailumo vaistai. V. Vokie- tijos policija areštavo Ulrichą Šimnicą, kuris ilgai uždarbiavo, pardavinėdamas lengvatikiams piliules gydytis nuo kvailumo.

Bet Šimnico advokatas pradė- jo įrodinėti, kad nėra jokio pa- grindo suimtajį bausti, nes nė vienas piliules pirkusiųjų nesi- skundė, kad jos neveikia.

— Šuo ir žmogus. Sam Davis, gyvenęs Memphis mieste, Tenn., nutarė išbandyti, kaip elgtųsi jo žūnas, jeigu jis būtų sužeistas. Nuduodamas sužeistą, jis parvir- to gatvėje ir emė šaukti. Atbėgo jo du šunys, emė urgiti ir rodė dantis visiems, kurie tik bandė prie „sužeisto“ šeiminko artin- tis. Vienas pravažiuojantis vyras, pamatęs urzgančius šunis prie sukritusio žmogaus, sustojo, iš automobilio išsiėmė revolvėrį ir šovė. Šuniui nepataikė, bet tikrai sužeidė Sam Davis, peršauda- mas jo koją.

Ką — lauke akėčios liko? „Stok!“ — Anupras stabdo Mi- kās.

Mikās šaukia: „Nesirūpink, tos akėčios — tai kolūkio“.

„Valstiečių laikraštis“

Sovietų Rusijos komunistų partijos intelektualas kviečia lietuvis į kultūrinį bendradarbiavimą.